ISSN 1318-3656 Ilirska Bistrica - Letnik VI - št. 8 - Avgust '97 cena 200 SIT

Adriatic®
zavarovalna družba d.d.

SNEŽNIK

Banka Koper

TISKOVINA Poštnina plačana pri pošti 6250 Ilirska Bistrica

V Kuteževem bodo prešli na enoizmenski pouk

Za dokončanje drugega dela izgradnje Osnovne šole Podgora Kuteževo oziroma ureditev prizidka in prenovo obstoječe stavbe, je občina v skladu s sklepom občinskega sveta pri izvajalcu del - SGP Primorje Ajdovščina - sredi junija najela kratkoročni kredit v višini 40 milijonov tolarjev. Prizidek je bil tedaj pokrit, imel je okna, vrata, zunanji omet in pločnike, tako da je izvajalec lahko začel pospešeno urejevati notranjost. Vsa dela (ometi, tlaki, instalacije itd.) so bila končana v drugi polovici avgusta, ko je bil prenovljen tudi del stare stavbe oziroma splošna učilnica, garderobe, večnamenski prostor, knjižnica ter dve pisarni. Ravnatelj Milan Dekleva ne vidi več nobene ovire za to, da se pouk v novem prizidku, ki meri okoli 850 m², ne bi začel že 1. septembra 1997, ko bo kuteževska osnovna šola končno prešla na dolgo pričakovan enoizmenski pouk.

V prizidku, ki so ga zadnji teden v avgustu pomagali opremljati tudi pedagoški delavci (na sliki), je prostora za dve splošni, računalniško ter specialno učilnico za biologijo, kemijo in fiziko, dokončan je del novogradnje, ki spada k telovadnici (povezovalni hodnik, garderobe, kabinet za učitelja, shramba za telovadno orodje, prostor za hišnika, sanitarije), v glavnem pa je urejena tudi okolica.

Približno 105 učencev, od tega sedem prvošolcev in nekaj tistih, ki so zaradi dvoizmenskega pouka obiskovali obe osnovni šoli v Ilirski Bistrici, kolikor naj bi jih, vključno z vrstniki iz Bosne in Hercegovine, ki se niso mogli vrniti domov, po predvidevanjih vpisalo v šolsko leto 1997/1998, bo imelo od septembra veliko boljše možnosti za delo. Mnogi izmed njih se veselijo zlasti računalniške učilnice, čeprav bo s sredstvi ministrstva za šolstvo in šport, ki je šoli obljubilo osem novih računalnikov, popolnoma zaživela šele novembra ali decembra. Trenutno je v kuteževski šoli in vrtcu zaposlenih 17 ljudi; večina bo tudi letos poučevala osem oddelkov, pri čemer je treba omeniti, da bo imela razredna stopnja za vzgojne predmete organiziran pouk v dveh kombiniranih oddelkih. Dvoizmenski pouk bo torej učencem, učiteljem in staršem ostal le še spomin, saj osnovna šola v Kuteževem že zdaj, razen telovadnice seveda, ki naj bi bila končana v prihodnjem letu, izpolnjuje vse prostorske pogoje za uvedbo bodoče devetletke.

In kaj je z načrtovanim samoprispevkom za dokončanje telovadnice? **Milan Dekleva** je povedal, da samoprispevek še ni bil razpisan, vendar še zmeraj upa, da se bo to čimprej zgodilo, sicer v naslednjem letu ne bo mogoče dokončati telovadnice, delno preurediti šolske kuhinje, zamenjati kritine na stari stavbi, plinificirati objekta in s tem zaključiti naložbo v celoti. Predstavniki krajevnih skupnosti Zabiče in Kuteževo so se o razpisu samoprispevka načelno dogovorili, saj so že določili višino (2 odstotka kosmatih plač vseh zaposlenih) in delež od tako zbranega denarja za ureditev lokalne infrastrukture, določen pa je bil tudi čas trajanja samoprispevka, ki naj bi ga plačevali štiri leta. Pred počitnicami oziroma letnimi dopusti, ko bi morali krajevni skupnosti sklicati zbore krajanov, je dejal Milan Dekleva, pa se je vse skupaj zaustavilo, čeprav so ljudje pokazali nemalo razumevanja za samoprispevek. Zavedajo se namreč, da šolo in telovadnico potrebujejo in da bodo morali zanju tudi sami kaj storiti.

90 let planinskega društva

Svečano, kot se za tak jubilej spodobi, so domači planinci v torek, 12. avgusta 1997, na isti dan in na istem mestu (v gostilni Lovec) kot pred devetdesetimi leti, pripravili sejo upravnega odbora Planinskega društva 'Snežnik' Ilirska Bistrica. Prisotni so bili številni ljubitelji planinstva, predstavniki občine in planinskih organizacij.

Predsednik Planinskega društva 'Snežnik' Ilirska Bistrica **Ivan Žibert** je po pozdravnih besedah prisotne zaprosil, da z minuto molka počastijo spomin na vse člane društva, ki so umrli v preteklih devetdesetih letih. V nadaljevanju je poudaril, da je bila svečana seja sklicana natanko ob 90. obletnici, saj so tedanje avstroogrske oblasti ravno 12. avgusta 1907 potrdile društvena pravila ilirskobistriške podružnice planinskega društva v Ljubljani. To je bila takrat šestnajsta podružnica v Sloveniji in druga na Primorskem, takoj za planinskim društvom iz Trsta.

Član upravnega odbora **Vojko Čeligoj** je prisotne seznanil z 90-letno dejavnostjo društva (v tej številki Snežnika lahko preberete že njegov osmi izčrpen zapis), tako visok jubilej pa je bil tudi prava priložnost za to, da so zaslužni člani društva, predstavniki šolskih planinskih skupin in sosednjih planinskih društev prejeli spominske znamke. Društvu so priložnostna spominska darila izročili tudi vsi vabljeni gostje, domača športna zveza pa je PD 'Snežnik' Ilirska Bistrica podelila še najvišje občinsko športno priznanje - **Priznanje Športne zveze Ilirska Bistrica** - za izjemen prispevek k razvoju planinstva.

Ivan Žibert je v nadaljevanju svečane seje podal smernice in sklepe upravnega odbora za nadaljnje delo, na koncu pa je vse prisotne pozval, da si na vrtu gostišča ogledajo televizijski dokumentarni film o Snežniku, ki ga nacionalna televizija na žalost še ni uvrstila v svoj program kljub temu, da je bil nagrajen na filmskem festivalu v italijanskem Trentu.

Tekst in fotografija: Z. Debevc

Ivan Žibert in Vojko Čeligoj na svečani seji ob 90. obletnici ustanovitve PD 'Snežnik' Ilirska Bistrica.

Knjiga o športnem balinanju

Knjiga Stanka Česnika "Balinanje skozi čas/Aktivnost kot igra in šport v svetu in v naši občini", ki je bila konec julija predstavljena v ilirskobistriškem Domu upokojencev, prinaša vpogled v športno zvrst s kratkim orisom zgodovine in pravil ter osrednjim delom, športnim balinanjem v naši občini. Pisanja se je lotil zato, da ljudi in dogodkov ne bi prekrila pozaba, v knjigo pa je vključil vse tisto, do česar se je lahko dokopal (spomini, pričevanja, fotografije, dokumenti). Dandanes, ko ima ilirskobistriška občina kar dva kluba v najmočnejši slovenski ligi in ko se zdi, da igro, ki je na našem prostoru znana in uveljavljena že skoraj dve stoletji, marsikdo pozna, Stanko Česnik opisuje tako, da jo je mogoče videti precej drugače. Njen čar, to sta na predstavitvi poudarila Tomo Šajn, predsednik Društva za krajevno zgodovino in kulturo, ter Mitja Škerlavaj, predsednik Športne zveze Ilirska Bistrica, ki je knjigo tudi izdala, izhaja iz avtorjeve ljubezni do te igre, s katero je povezan že dolga desetletja.

Vendar to ni edina posebnost te knjige. Pomembno je tudi to, da je njen avtor prvi, ki je obdelal eno izmed najbolj priljubljenih in množičnih prostočasnih aktivnosti v občini, s katero se skoraj povsod ukvarjajo mladi in upokojenci, na celovit, simpatičen, zanimiv in vsem razumljiv način, tako da bo mogoče tudi z njeno pomočjo izginila zakoreninjena predstava o tem, da balinanje ni gostilniška, ampak prava športna disciplina.

Stanko Česnik se je z balinanjem seznanil že v mladih letih, ko je živel v Italiji (Sestriere), v neposredni bližini meje s Francijo oziroma na področju, od koder ta športna zvrst pravzaprav izhaja. Kot dolgoletni predsednik Balinarskega kluba 'Snežnik' Ilirska Bistrica, priča ustanavljanja in nehanja balinarskih kolektivov in eden izmed utemeljiteljev športnega balinanja v občini, je vneto zbiral najrazličnejša pričevanja, po upokojitvi, vzpodbujen s krajšimi zapisi o športnem udejstvovanju v časopisih in z množico publikacij, ki so zadnja leta izšle v Ilirski Bistrici, pa se je nabralo toliko gradiva, da ga je bilo naposled dovolj za celo knjigo. Kljub prizadevanjem vsega, kar si je želel, ni mogel dobiti. Žal mu je predvsem tega, da veliko število nekdanjih in sedanjih balinarskih klubov v občini ni ali pa še vedno posveča premalo pozornosti vodenju dokumentacije, na podlagi katere bi knjiga lahko dobila še večjo vrednost, saj bi vključila tudi dogajanja v zadnjem času, ki jih ni bilo tako malo.

Stanko Česnik je dejal, da bo zelo vesel, če se bo našel kdo, ki bo njegovo delo dopolnil z manjkajočimi rezultati. Kvaliteta domačega tekmovalnega balinanja se je namreč dvignila tako visoko, da se ga ne da več prezreti, saj se ilirskobistriški občini verjetno še dolgo ne bo zgodilo, da bi imela v kateremkoli drugem športu kar dve ekipi v najmočnejši slovenski ligi.

Knjiga "Balinanje skozi čas/Aktivnost kot igra in šport v svetu in v naši občini" stane 600 tolarjev, dobite pa jo v prostorih športne zveze, v Papirnici Linea Art, v Knjižnici Makse Samsa in v Papirnici Primorskega tiska.

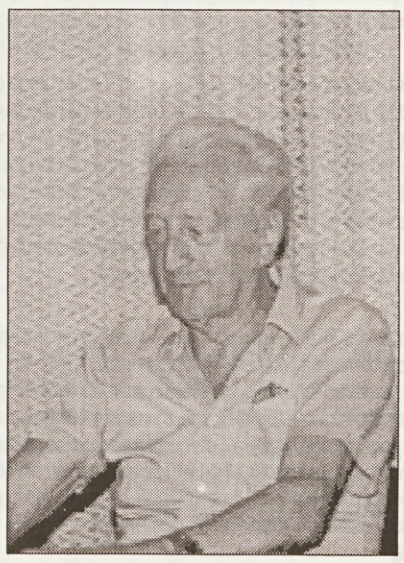

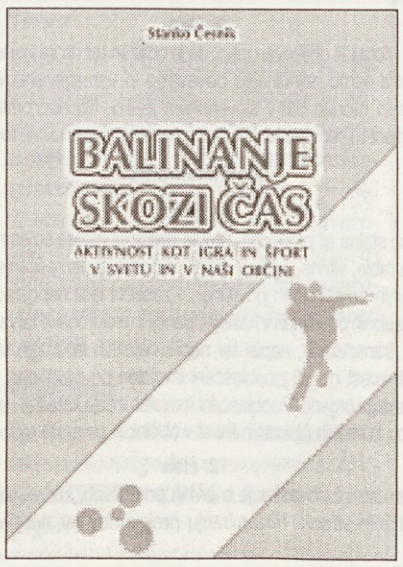

Policija svetuje
Za varno pot v šolo

V ponedeljek, 1. septembra 1997, se bodo ponovno odprla vrata vseh sedmih osnovnih šol v Občini Ilirska Bistrica. Da ne bi brezskrbnost šoloobveznih otrok, pešcev, kolesarjev in mopedistov, ki v teh dneh še preživljajo šolske počitnice, dobila nezaželjene posledice, bodo policisti Policijske postaje Ilirska Bistrica izvajali poostren nadzor cestnega prometa in opozarjali voznike, da povečajo pazljivost in dosledno upoštevajo prometne predpise.

Policisti bodo prve šolske dni obiskali vse osnovne šole in se pogovorili z učitelji in starši o varnosti njihovih otrok na poti v šolo in domov. Namen pogovora bo predvsem opozorilo staršem, da so tudi sami dolžni po svojih močeh prispevati za večjo varnost njihovih otrok, predvsem prvošolčkov. Če je le mogoče, jih vsaj prvih nekaj dni peš pospremite do šolskih vrat in jim pokažite najbolj varno pot od doma do šole. S tem boste za varnost otrok storili več, kot če bi jih prvi teden vozili v šolo z avtomobili, potem pa bi se morali znajti sami.

Za neposredno varovanje šolskih otrok bomo policisti prve dni pouka nadzirali vse prehode za pešce v bližini šol in po mestu, opravljali pa bomo tudi poostrene kontrole hitrosti in zoper voznike, ki v bližini šol ne bodo upoštevali omejitev hitrosti, dosledno ukrepali.

V preteklih letih, pa tudi letos, se je na območju Policijske postaje Ilirska Bistrica pripetilo več prometnih nezgod, v katerih so bili udeleženi otroci in šoloobvezna mladina, bodisi kot pešci ali pa vozniki koles in koles z motorji, v več primerih tudi s telesnimi poškodbami. Za voznike koles z motorji velja posebno opozorilo, naj zaradi lastne varnosti uporabljajo varnostne čelade, kajti ravno prometne nezgode brez uporabljenih varnostnih čelad imajo za posledico najhujše telesne poškodbe. Policisti bomo v ugotovljenih primerih vožnje koles z motorji opozarjali in obveščali tudi starše mladoletnikov oziroma šoloobveznih otrok, ki se bodo vozili brez varnostnih čelad ali kakorkoli kršili cestno prometne predpise. Odveč je poudarjati, da je varnostnačelada priporočljiva tudi za vožnjo s kolesi, čeprav za kolesarje njena uporaba ni obvezna.

Da ne bi prihajalo do prometnih nesreč, predvsem pa v prvih šolskih dneh, ko je na cesti še precej počitniško razpoloženih šolarjev, opozarjamo vse občane, posebno starše in druge udeležence v prometu, da posvetijo otrokom in šolarjem čimveč pozornosti!

POLICIJA

Na podlagi 32. člena Zakona o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93) in 3. ter 15. člena Odloka o gospodarskih javnih službah v Občini Ilirska Bistrica (Uradne objave, št. 11/95) je Občinski svet Občine Il. Bistrica na 32. seji dne 31. 07. 1997 sprejel

ODLOK

o organiziranosti in izvajanju lokalne javne službe za pregledovanje, nadzorovanje in čiščenje kurilnih naprav dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva zraka na območju Občine Ilirska Bistrica

1. člen (vsebina odloka)

S tem odlokom se določa dejavnost, območje, pogoji, javna pooblastila, začetek in čas trajanja koncesije, način financiranja, nadzor in drugi elementi, pomembni za izvajanje obvezne lokalne javne službe s področja varstva okolja in požarnega varstva.

2. člen (predmet in obseg koncesije)

Opravljanje dimnikarske dejavnosti, ki je predmet podelitve koncesije po tem odloku, se izvaja kot obvezna lokalna javna služba na celotnem območju Občine Ilirska Bistrica. Koncesionar bo v zvezi s pravico do izvajanja dimnikarske dejavnosti opravljal pregledovanje, nadzorovanje in čiščenje kurilnih, prezračevalnih naprav in dimnih vodov zaradi varstva, preprečevanja pretiranega onesnaževanja ter protipožarne in zdravstvene zaščite v rokih, ki jih določajo zakonski predpisi in standardi na naslednjih napravah: - male in srednje kurilne naprave na vsa goriva, ki jih določa uredba o emisiji snovi v zrak iz kurilnih naprav, - pomožne naprave, ki so povezane z obratovanjem kurilnih naprav (npr. naprave za pripravo goriva, naprave za odvod ostankov zgorevanja), - naprave za prezračevanje prostorov. Koncesionar bo v zvezi s pravico do izvajanja dimnikarske dejavnosti opravljal: - preglede (prve, občasne in letne) ter izdelal strokovna mnenja o skladnosti izvedbe s projektom in predpisi iz drugega odstavka tega člena, - vodenje evidenc (kataster) o teh napravah, - meritve (prve, občasne, letne) emisij škodljivih snovi iz naprav, navedenih v drugem odstavku tega člena, - vodenje evidenc (kataster) virov onesnaževanja zraka, - izdajanje soglasij k uporabi novih in rekonstruiranih obstoječih kurilnih, prezračevalnih naprav in dimnih vodov, - čiščenje in antikorozijsko zaščito na kurilnih napravah in izžiganje katranskih oblog v odvodniku odpadlih plinov in veznih elementov. Za celotno območje Občine Ilirska Bistrica se podeli ena koncesija.

3. člen (pogoji, ki jih mora izpolnjevati koncesionar)

Koncesionar mora za pridobitev in opravljanje koncesije izpolnjevati naslednje pogoje: - da je pravna oseba, vpisana v sodni register, ali samostojni podjetnik, prijavljen pri pristojni davčni upravi, - da je registriran in ustrezno usposobljen za izvajanje dimnikarskih storitev, opredeljenih v tem odloku in v koncesijski pogodbi, - da je ustrezno tehnično opremljen in da razpolaga z zadostnim številom usposobljenih delavcev za opravljanje koncesionarske dejavnosti, - da zagotavlja uporabnikom kontinuirano in kvalitetno opravljanje storitev, - da pripravi in predloži program izvajanja dimnikarske službe za območje občine.

4. člen (stroški koncesionarja)

Koncesionar nosi vse stroške v zvezi s koncesijo, ki bo podeljena na podlagi tega odloka. Koncesionar ima kot izključni izvajalec dimnikarskih storitev na območju občine pravico zaračunavanja vseh opravljenih dimnikarskih storitev neposredno uporabnikom, po ceniku, ki ga odobri občinski svet. Koncesionar je dolžan mesečno plačati koncedentu za izvajanje javne službe znesek v višini 3% od fakturirane vrednosti storitev dimnikarske službe v preteklem mesecu, zmanjšane za vrednost uporabljenih čistilnih sredstev. Pridobljena sredstva so prihodek proračuna in se uporabljajo za razvoj gospodarskih javnih služb v občini.

5. člen (začetek in čas trajanja koncesije)

Koncesija prične veljati z dnem podpisa koncesijske pogodbe. Koncesija se podeli za dobo 2 let, z možnostjo podaljšanja. Koncesija se lahko podaljša na način in pod pogoji, določenimi v koncesijski pogodbi.

6. člen (pravice koncesionarja)

Koncesionar ima: - izključno pravico do opravljanja dimnikarskih storitev na območju občine, - pravico do plačila za vse opravljene dimnikarske storitve, ki jih zaračunava neposredno uporabnikom storitev, - druge pravice, določene v koncesijski pogodbi v skladu s tem odlokom.

7. člen (nadzor nad izvajanjem koncesije)

Nadzor nad izvajanjem koncesije izvršujejo pristojni inšpekcijski organi in pristojna občinska služba v občinski upravi.

8. člen (razlogi in način prenehanja koncesije)

Koncesija preneha: - s prenehanjem koncesijske pogodbe v skladu z zakonom, - z odvzemom koncesije, - z odkupom koncesije v skladu z zakonom, - v drugih primerih, določenih s koncesijsko pogodbo. Pogoji in način prenehanja koncesije se podrobneje uredijo s koncesijsko pogodbo.

9. člen (koncesijska pogodba)

Medsebojna razmerja med koncedentom in koncesionarjem se podrobneje uredijo s koncesijsko pogodbo v skladu z zakonom. Koncesijsko pogodbo sklene v imenu koncedenta župan občine.

10. člen (javni razpis)

Koncesija za pregledovanje, nadzorovanje in čiščenje kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov na območju občine se podeli na podlagi javnega razpisa. Javni razpis izvede pristojni upravni organ občine. Po končanem razpisu pristojni upravni organ oblikuje predlog za izbor in ga posreduje občinskemu svetu. O izbiri koncesionarja odloči občinski svet z upravno odločbo. Javni razpis je veljaven tudi v primeru, če se nanj prijavi samo en ponudnik.

11. člen (objava in vsebina razpisa)

Javni razpis se objavi v Uradnih objavah. Javni razpis obvezno vsebuje: - predmet koncesije, - pogoje koncesije, - pogoje, ki jih mora vsebovati koncesionar, - elemente, ki jih mora vsebovati prijava na rapis, - pričetek in trajanje koncesije, - navedbo zahtevanih strokovnih podlag, ki jih zagotovi prijavitelj, - rok za predložitev prijave, - rok za izbor koncesionarja, - merila in postopek za izbor koncesionarja, - rok, v katerem bodo prijavitelji obveščeni o izboru, - odgovorno osebo za dajanje informacij med razpisom.

12. člen (trajanje razpisa)

Javni razpis traja od dneva objave do poteka razpisnega roka, ki ne sme biti krajši od 30 dni. Razpis je neuspešen, če do poteka razpisnega roka ni predložena nobena prijava. Prijava je neveljavna, če ne vsebuje vseh v razpisu določenih sestavin. Če javni razpis ni uspel, se lahko ponovi.

13. člen (odgovornost za škodo)

Koncesionar je v skladu z zakonom odgovoren za škodo, ki jo pri opravljanju ali v zvezi z opravljanjem koncesionirane javne službe, povzročijo pri njem zaposleni delavci uporabnikom storitev ali drugim osebam.

14. člen (pravice in dolžnosti uporabnikov)

Uporabniki dimnikarskih storitev imajo naslednje pravice in obveznosti: - redno plačevati dimnikarske storitve, - dovoliti prost vstop do kurilnih in prezračevalnih naprav, - obvestiti koncesionarja o vsaki spremembi na napravah in uporabi vrste goriva, ki ima za posledico spremembo emisij v zrak, - pravica do pismene prijave na pristojne organe, če so kršene pravice uporabnikov (inšpekcijske službe, svet uporabnikov).

15. člen

(veljavnost odloka)

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah.

Številka: 012-10/97-10
Ilirska Bistrica, 11. 08. 1997

Predsednik občinskega sveta:
Zorko Šajn, dipl. ing., l.r.

Na podlagi 29. člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72/93, 57/94, 14/95) in 3. ter 25. Zakona o prekrških (Uradni list SRS, št. 25/83, 42/85, 5/90, Uradni list RS, št. 10/91,13/93) ter 10. in 81. člena Statuta Občine Ilirska Bistrica (Uradne objave, št. 18/95) je Občinski svet Občine Ilirska Bistrica na 32. seji dne 31. 07. 1997 sprejel

ODLOK

o neprometnih znakih in plakatiranju v Občini Ilirska Bistrica

I. Splošne določbe

1. člen

S tem odlokom se določajo pogoji za postavitev, oblika in vsebina ter vzdrževanje oziroma odstranjevanje neprometnih znakov, stalnih in začasnih plakatnih mest ter stalnih in premičnih reklamnih objektov. S tem odlokom se ureja tudi upravljanje z neprometnimi znaki, reklamnimi objekti in plakatnimi mesti.

2. člen

Plakatiranje in obveščanje obsega vse oblike posredovanja obvestil in sporočil s plakati, letaki, napisi in drugimi izraznimi oblikami za vizualno sporočanje širši javnosti. Reklamiranje obsega posredovanje tržnih obvestil in sporočil s plakati, napisi in drugimi izraznimi oblikami za vizualno sporočanje širši javnosti. Plakate in obvestila je dovoljeno lepiti le na za to pripravljenih plakatnih (obvestilnih) mestih po predhodnem dovoljenju pooblaščenega izvajalca.

3. člen

Za postavljanje, vzdrževanje oziroma odstranjevanje neprometnih znakov in reklamnih objektyov se podeli koncesija za dobo 15 let, na način in pod pogoji, določenimi v koncesijski pogodbi. Za postavljanje, vzdrževanje oziroma odstranjevanje plakatnih mest se pooblasti Komunalno stanovanjsko podjetje Ilirska Bistrica (v nadaljevanju: pooblaščeni izvajalec).

4. člen

Določbe tega odloka se ne nanašajo na uradne napise in označbe sedežev firm in njihovih poslovnih prostorov oziroma društev, ki so nameščene na zgradbah ali na funkcionalnem zemljišču zgradb, kjer je sedež firme oziroma društva in na običajna oglaševalna mesta v krajevnih skupnostih.

II. Postavitev neprometnih znakov in plakatnih mest

5. člen

Neprometni znaki po tem odloku so znaki, ki opozarjajo na kulturni spomenik, zgodovinsko ali naravno znamenitost; znaki, s katerimi se udeleženec v prometu usmerja k podjetjem oziroma ustanovam, katerih dejavnost je vezana na večji obisk udeležencev v prometu; znaki, ki obveščajo o napravah in objektih, ki so v neposredni zvezi z prometno-vzgojnimi akcijami ter drugimi aktivnostmi, povezanimi s prometom.

6. člen

Za postavitev neprometnih znakov, reklamnih objektov, je pristojen koncesionar, za postavitev stalnih plakatnih mest pa pooblaščeni izvajalec, po predhodni pridobitvi dovoljenja po predpisih, ki urejajo posege v prostor (lokacijsko dovoljenje). Pridobitev dovoljenja za začasna plakatna mesta ni potrebna, če gre za postavitev začasnih (premičnih) reklamnih panojev ob trgovinah in gostiščih ter na njihovih funkcionalnih zemljiščih.

7. člen

Neprometne znake, reklamne objekte in plakatna mesta je dovoljeno postavljati tako, da ne ovirajo ali ogrožajo prometa, da ne poškodujejo ceste in da ne kvarijo naravnega in obstoječega urbanega okolja. Postavljeni morajo biti tako, da vplivi okolice (svetlobe, sence, druge ovire) ne motijo zaznavnosti in razpoznavnosti neprometnega znaka ali plakatnega mesta. Neprometni znaki, reklamne objekte in plakatna mesta se postavljajo v tolikšni razdalji pred odcepi oziroma priključki cest, prostorom za prireditev ali pred objektom, da lahko udeleženci v prometu znak pravočasno razpoznajo in se odločijo glede nadaljnje vožnje, ne da bi pri tem ovirali ali ogrožali promet na cesti.

8. člen

Postavitev neprometnega znaka v varovalnem pasu ceste izven naselja se izvaja v skladu s predpisi o varnosti cestnega prometa. Neprometni znaki, reklamni objekti in plakatna mesta morajo biti zasnovani tako, da upoštevajo pomen in značilnost prostora, kjer bodo postavljeni. Celostno podobo neprometnega znaka ali plakatnega mesta določi koncesionar oziroma pooblaščeni izvajalec, s predhodnim soglasjem pristojnega občinskega organa. Velikost neprometnega znaka ali skupine znakov, reklamnih objektov in plakatnih mest mora biti okolici primerna in ne sme zmanjševati preglednosti prometnih znakov, preglednosti v križišču oziroma preglednosti ceste ali kako drugače vplivati na varnost cestnega prometa.

9. člen

Neprometni znak mora biti oblikovan tako, da je opazen ter da se jasno loči od prometnih znakov. Imeti mora samo najnujnejšo obvestilno in usmerjevalno vsebino. Napisi na neprometnih znakih morajo biti v slovenskem jeziku. Na neprometnih znakih, ki so sporočilno namenjeni tujcem, so lahko, poleg napisa v slovenščini, tudi v tujih jezikih.

III. Plakatiranje

11. člen

Plakatna mesta so stalna ali premična. Stalna plakatna mesta so samostojno stoječe ali na stene pritrjene table, vitrine, oglasni stebri, drogovi za nameščanje reklamnih zastav, nameščeni na javnih površinah in površinah v zasebni lasti neposredno ob cesti ali na drugih javnih in zasebnih površinah v naseljih, panoji in elektronske table. Premična oglasna mesta so panoji, transparenti, napisi ter napisi najavnih in drugih vozilih ali podobno. Lokacijo plakatnih mest določi pooblaščeni izvajalec po predhodni pridobitvi soglasja pristojnega občinskega organa. Pooblaščeni izvajalec izdela kataster neprometnih znakov, reklamnih objektov in stalnih plakatnih mest v občini, ki ga mora redno dopolnjevati.

12. člen

Plakatna mesta služijo za obveščanje o javnih prireditvah, zborovanjih, manifestacijah, dejavnostih političnih strank, reklamiranju proizvodov ter drugih storitev različnih interesentov.

13. člen

Lepljenje in nameščanje plakatov in drugih obvestilnih sredstev je dovoljeno samo na plakatnih mestih. Na izložbena okna poslovnih prostorov je dovoljeno lepljenje plakatov samo z dovoljenjem upravljalca poslovnih prostorov. Za lepljenje in odstranjevanje plakatov je pristojen pooblaščeni izvajalec.

14. člen

S plakatnimi mesti upravlja pooblaščeni izvajalec. Izvajalec mora skrbeti: - da so plakati, ki jih lepi na plakatna mesta, opremljeni z žigom izvajalca in datumom, do katerega sme plakat viseti na plakatnem mestu, - da poškodovane plakate odstrani v roku 2 dni, - da so plakatna mesta vzdrževana in njihova okolica urejena, - da odstrani plakate, ki niso opremljeni z žigom, - da so plakati pravočasno izobešeni in da so stari plakati pravočasno odstranjeni, - da prijavlja pristojnim inšpekcijskim službam (komunalni redar) vsako nezakonito lepljenje plakatov in postavljanje reklam.

15. člen

Za objavljanje oglasov in obvestil na plakatnih mestih je naročnik (uporabnik) dolžan plačati komunalno takso, ki je prihodek proračuna Občine Ilirska Bistrica in jo določa Občinski svet Občine Ilirska Bistrica, odmerja in pobira pa Komunalno stanovanjsko podjetje Ilirska Bistrica. Ceno, ki jo za nameščanje in odstranitev plakatov in drugih obvestilnih sredstev naročnik plača pooblaščenemu izvajalcu, določi pooblaščeni izvajalec s soglasjem občinskega sveta. Tako pridobljena sredstva so prihodek pooblaščenega izvajalca. Pristojni občinski organ določi, katere organizacije in društva so oproščeni stroškov objavljanja svojih obvestil in oglasov.

16. člen

Podjetja in društva ter politične stranke lahko uporabljajo svoja plakatna mesta po predhodnem dovoljenju pooblaščenega izvajalca in občinskega upravnega organa. Takšna obvestilna mesta se uporabljajo izključno za lastne potrebe in so urejena skladno z določbami tega odloka ter se zanje plačuje komunalna taksa.

17. člen

Za politično delovanje in za predvolilno kampanjo se, poleg obstoječih, postavijo še posebna reklamna mesta in določi način uporabe z navodilom, ki ga predpiše župan v skladu z zakonom o volilni kampanji in potrdi občinski svet.

18. člen

Najpozneje v 10 dneh po volitvah morajo organizatorji volilnih kampanj odstraniti vse svoje plakate in druga volilno-propagandna sporočila s plakatnih mest, ki so določena s tem odlokom.

IV. Reklamni objekti in reklamiranje

19. člen

Reklamni objekti, ki so lahko stalni ali premični, služijo za reklamiranje proizvodov in storitev. Dovoljenje za postavitev reklamnih objektov izda upravni organ, pristojen za lokacijsko dovoljenja, na podlagi predhodnega soglasja občinskega upravnega organa, ki je pristojen za urejanje prostora.

20. člen

Med reklamne objekte ne sodijo napisi, znaki oziroma drugi simboli, ki so postavljeni na objektih in označujejo naziv firme, društva, zavoda itd. in ne reklamirajo proizvodov oziroma storitev. Prav tako ne sodijo med reklamne objekte različne table, vitrine in drugo, ki objavljajo sporočila javnih institucij.

21. člen

Z reklamnimi objekti upravlja koncesionar. Koncesionar je dolžan reklamne objekte vzdrževati v skladu s pogoji, ki jih je pristojni upravni organ določil v dovoljenju za njihovo postavitev.

22. člen

Naročnik (uporabnik) oziroma koncesionar je dolžan za postavitev in uporabo reklamnih objektov in neprometnih znakov plačati komunalno takso, katere višino ter način plačila določi Občinski svet Občine Ilirska Bistrica na predlog pristojnega organa občinske uprave.

V. Nadzor

23. člen

Nadzor nad izvajanjem tega odloka opravlja komunalni inšpektor Občine Ilirska Bistrica.

VI. Kazenske določbe

24. člen

Po tem odloku je prepovedano: - nameščanje neprometnih znakov, reklamnih objektov in plakatnih mest v nasprotju s 5. členom tega odloka, - samovoljno nameščanje plakatov, obvestil, objav, reklam, transparentov na plakatna mesta, - plakatiranje izven plakatnih mest, - plakatiranje in pisanje grafitov po fasadah in stenah, vhodnih vratih zgradb, izložbah, drevesih, ograjah, stebrih, na prometnih in neprometnih znakih ter na drugih mestih, ki niso namenjena plakatiranju, - trositi obvestila ali letake, - prekrivati, odstranjevati, trgati ali drugače uničevati plakate in druge objave, nameščene v skladu s tem odlokom, si preden so zastarale, - pisati na plakatih ter samovoljno spreminjati njihovo vsebino in obliko, potem ko so javno nameščeni, - poškodovati javna plakatna mesta, neprometne znake in reklamne objekte.

25. člen

Z denarno kaznijo od 30.000 do 300.000 SIT se kaznuje za prekršek pravna oseba, ki krši določila 24. člena tega odloka. Z denarno kaznijo od 10.000 do 50.000 SIT se kaznuje posameznik ali odgovorna oseba pravne osebe za prekršek iz prejšnjega odstavka.

26. člen

V primeru kršitev določb tega odloka, pristojni komunalni inšpektor odredi, ustno ali pisno z odločbo odpravo nepravilnosti. Zavezanec je dolžan nepravilnosti odpraviti v roku, ki ga določi komunalni inšpektor, drugače to stori oseba na njegove stroške.

VII. Prehodne in končne določbe

27. člen

Za vse obstoječe neprometne znake, plakatna mesta in reklamne objekte, ki nimajo ustreznega dovoljenja za postavitev, mora koncesionar oziroma pooblaščeni izvajalec v roku 60 dni od uveljavitve tega odloka zahtevati izdajo ustreznega dovoljenja na pristojnem upravnem organu. V nasprotnem primeru se odredi odstranitev takega objekta na stroške lastnika.

28. člen

Z dnem uveljavitve tega odloka preneha veljati odlok o plakatiranju in postavljanju reklam na območju Občine Ilirska Bistrica, št. 012-5/94-3, objavljen v Uradnih objavah, št. 19/94.

29. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah.

Številka: 012-11/97-10
Ilirska Bistrica, 11. 08. 1997

Predsenik Občinskega sveta:
Zorko Šajn, dipl. ing., l.r.

AKTUALNO

Občina je prevzela Dom na Vidmu! Kako pomagati Lesonitu?

Občinski svet Občine Ilirska Bistrica se je 29. in 31. julija po pregledu realizacije sklepov z dveh rednih in ene izredne seje posvetil obravnavanju obseženega dnevnega reda, na katerem je bila tudi problematika Doma na Vidmu. Svetnice in svetniki so obravnavali eno izmed možnosti, s katero bi lahko občina pomagala Lesonitu, razdelili letošnja proračunska sredstva za naložbe in investicijsko vzdrževanje v krajevnih skupnostih, se seznanili z rezultati razpisa za pospeševanje in razvoj drobnega gospodarstva, dali soglasje projektu za ustanovitev invalidskega podjetja v ilirskobistriški občini, obravnavali problematiko Sokolskega doma (odločili so se, da ga bo občina odkupila od Športne unije Slovenije le v primeru, če se celotna kupnina, ki znaša 15 milijonov tolarjev, v naslednjih letih vloži v občinske športne objekte) ter sprejeli dva odloka: odlok o neprometnih znakih in plakatiranju ter Odlok o organiziranosti in izvajanju javne službe za pregledovanje, nadzorovanje in čiščenje kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva zraka na območju Občine Ilirska Bistrica.

Občina je 25. julija 1997 s podjetjem Kastel, dosedanjim najemnikom Doma na Vidmu, podpisala sporazum o prenehanju najemnega razmerja, tako da bo s kompleksom od 1. avgusta do 31. oktobra upravljalo Komunalno stanovanjsko podjetje Ilirska Bistrica. V sporazumu je določeno, da bo Kastel do konca septembra zadržal še 357 m² poslovnih prostorov, ki jih imajo v podnajemu SKB Banka, Republiški zavod za zaposlovanje in podjetje Emka. Kastel bo za te prostore, razen za novozgrajene, plačeval najemnino občini, isto pa velja tudi za ostale podnajemnike. **Nevenka Tomšič**, načelnica oddelka za gospodarstvo in finance, je dejala, da bo Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije pripravilo novo vrednost za kvadratni meter poslovnih prostorov Doma na Vidmu in jo uporabilo kot osnovo v primeru poračuna Kastelovega vložka v naravi. Do konca septembra naj bi bil med ministrstvom za obrambo, občino in Kastelom sklenjen tudi sporazum o načinu poračuna vloženih sredstev v Dom na Vidmu in obveznosti slednjih iz dosedanjega najemnega razmerja. Občinski svet je seznanila tudi s tem, da SKB Banka 21. julija zaradi neporavnavanja obveznosti iz pogodbe ni vnovčila garancije za dolgoročni kredit, ki ga je odobrila podjetju Kastel pred tremi leti. SKB Banka je zahtevala dodatek k poroštveni pogodbi, s katerim bi podaljšala rok zapadlosti posojila do 21. septembra 1997. Občina si je na ta način zagotovila, da banka do takrat ne bo vnovčila akceptnega naloga za poravnavo obveznosti podjetja Kastel, ki se jih je do 21. julija nabralo za dobrih osem milijonov tolarjev.

Do končnega razpleta dogajanj v Domu na Vidmu in okoli njega bo treba počakati do jeseni. Takrat naj bi bilo znano tudi to, ali se bo ministrstvo za obrambo odločilo za brezplačen prenos kulturnega dela doma na občino in odložilo plačilo neporavnane najemnine do poračuna vložka podjetja Kastel.

Ilirskobistriški občinski svet je sredi julija zaradi pomanjkanja denarja za tekoče in investicijsko vzdrževanje vodovodnega omrežja sprejel sklep o uvedbi posebne takse za obremenjevanje površinskih in podzemnih voda. Cene vode so se povečale za vse uporabnike, ukinjeno pa je bilo tudi obračunavanje vode za veleodjem. To je še posebej prizadelo podjetje Lesonit, saj je bilo po novem uvrščeno v kategorijo ostalih uporabnikov v gospodarstvu, ki plačujejo 104 tolarje za kubični meter vode. Lesonit se po uvedbi stečajnega postopka otepa z vsemi mogočimi težavami. Na mesec porabi okoli okoli 20 tisoč kubičnih metrov vode, kar znese nekaj čez 2 milijona tolarjev. Župan **Stanislav Prosen** je občinskemu svetu predlagal, naj Lesonit oprosti plačevanja porabljene vode do konca letošnjega leta. Občina, je dejal, bi se morala tudi s takimi dejanji vključiti v sanacijo podjetja, ki kljub težavam pri zagotavljanju finančnih sredstev nadaljuje s proizvodnjo, ohranja nujno potrebna delovna mesta in zaposlenim ter njihovim družinam zagotavlja primeren socialni položaj. Primanjkljaj 12 milijonov tolarjev, do katerega bi prišlo v primeru, če bi bil Lesonit oproščen plačevanja vode, naj bi pokrili vsi ostali uporabniki z višjimi cenami.

Županov predlog na glasovanju ni bil sprejet. Svetniki so v razpravi sicer poudarili, da je treba Lesonitu pomagati, a ne na tak način, zato so mu plačevanje vode le odložili. Sklenili so, da se bodo o obliki pomoči Lesonitu v stečaju ponovno odločali na prvi septembrski seji.

Snežnik

Naslov uredništva:
Bazoviška 40, 6250 Ilirska Bistrica,
tel. 067/81-297, fax. 067/41-124

Ustanovitelj: *Borislav Zejnulovič*

Izdajatelj: *"GA Commerce", Bazoviška 40*

Glavni in odgovorni urednik:
Borislav Zejnulovič

Uredniški odbor: *Dimitrij Bonano, Vojko Čeligoj, Zdravko Debevc, Franc Gombač, Ivko Spetič /predsednik/*
Urednik, novinar in lektor: *Branko Zidarič*
Urednik športne strani: *Zdravko Debevc*
Tehnični urednik: *Raymond Fabijanič*

Tisk: *"GA commerce" Ilirska Bistrica*
Naklada: *1250 izvodov*

PROMET

Bolje kot nič, a kljub temu premalo

Delavci Cestnega podjetja Koper so začeli 12. avgusta, v času, ko so potekala podobna dela tudi drugod po Sloveniji, nanašati novo asfaltno prevleko na posamezne odseke regionalne ceste Podgrad-Pivka. Naložbo je financirala Direkcija za ceste Republike Slovenije iz sredstev za odpravo posledic, ki jih je na cestah povzročila minula zima. Kljub temu se mnogi vozniki sprašujejo, če je to prava rešitev, saj je bila nova prevleka položena neposredno na staro cestišče, ki je bilo zlasti na robovih močno poškodovano.

Novo asfaltno prevleko (5 cm grobega in 3 cm zaključnega sloja) je najprej dobil 2,3 km dolg odsek ceste od Podgrada do odcepa za vas Sabonje (na sliki). Če je cesta od Podgrada do Zalčev in od Dobropolja do Ilirske Bistrice (ta del je bil prenovljen letos spomladi, a mu manjka še vrhnja plast asfalta, ki bi morala biti položena še pred začetkom zime) zdaj veliko bolj varna, to vsekakor ne velja za na določenih mestih povsem dotrajan in uničen odsek od Zalčev do Dobropolja, ki je sicer predviden za rekonstrukcijo že v letošnjem letu, verjetno pa bo vse skupaj ostalo le pri načrtih in željah, saj državni proračun najbrž ne bo sprejet pred novembrom.

Zadnji dni v avgustu je Cestno podjetje Koper nadaljevalo z asfaltiranjem posameznih odsekov regionalne ceste Pivka-Podgrad: novo prevleko je dobil 1 km ceste pri Globovniku, približno toliko dolg odsek pred Šembijami in del ceste od Knežaka do občinske meje pri Zagorju. Cesta skozi Knežak od križišča za Bač do vzpona proti Zagorju bo temeljito prenovljena, urejeni pa bodo tudi pločniki.

To pa ni bilo vse, saj so tudi prebivalci Pavlice kot eni izmed zadnjih v občini pozabili na makadam. Do Male Bukovice in nazaj se od začetka avgusta vozijo po asfaltirani lokalni cesti, kar si še ne tako dolgo nazaj niso mogli privoščiti.

Za varnejšo prihodnost

Nezgodno zavarovanje predšolske in osnovnošolske mladine Zavarovalnice Triglav

Začetek novega šolskega leta prinaša staršem, vzgojiteljem in učiteljem, poleg prizadevanja za kvalitetno vzgojo in izobraževanje naših otrok, tudi skrb za njihovo varno prihodnost.

*Mlada življenja so dragocena, zato smo v **Zavarovalnici Triglav** tudi letos skrbno pripravili nezgodno zavarovanje za mladino. Potrudili smo se, da bodo starši otrok, dijaki in študenti pravočasno in temeljito obveščeni o letošnjih pogojih zavarovanja ter o dodatnih ugodnostih, ki jih bodo deležni naši zavarovanci.*

Zakaj nezgodno zavarovanje

*Lahko smo še tako pazljivi, vseh nezgod ne moremo predvideti. S sklenitvijo nezgodnega zavarovanja pri Zavarovalnici Triglav, d.d. lahko omilimo finančne posledice, ki nastanejo v primeru nezgode vašega otroka in mu tako zagotovimo varnejšo prihodnost. Zavarovalnica Triglav jamči za izplačilo zavarovalnine, ne glede na to, kje je do nezgode prišlo (v vrtcu, v šoli, na cesti, doma, na igrišču). V primeru, ko zavarovanec zaradi nezgode ni mogel obiskovati vrtca ali šole, izplača zavarovalnica **dnevno odškodnino**. Prizna se od prvega dne, ki sledi začetku zdravljenja ter se izplača za največ 200 dni. Ustrezni del **zavarovalne vsote za invalidnost** se izplača zavarovancu, ki je postal trajni invalid zaradi posledice nezgode. Invalidnost se ocenjuje po tabeli invalidnosti, ki je del zavarovalnih pogojev. V primeru izgube življenja zaradi nezgode izplača zavarovalnica dogovorjeno zavarovalno vsoto.*

KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST
zavarovalnica triglav
postojna
tradicija
varnost
znanje
prijaznost

Dodatne ugodnosti

*Če je zaradi nezgode potrebna nastanitev in zdravljenje zavarovanca v bolnišnici, zavarovalnica nudi dodatno ugodnost, izplačilo **nadomestila za bolnišnični dan**. Znesek se izplača za vsak koledarki dan nastanitve zavarovanca v bolnišnici, vendar največ 365 dni v dveh letih od dneva nezgode.*

***Za zdravljenje v bolnišnici se poleg tega zneska izplača še dnevna odškodnina**. V primeru nujno potrebnega bolnišničnega zdravljenja v tujini zaradi nezgode, ki se je tam zgodila, izplača zavarovalnica **dvakratni znesek nadomestila za bolnišnični dan**.*

Novost

*Za nezgode, ki imajo za posledico več kot 50% trajno invalidnost, smo uvedli nov način obračunavanja izplačil po principu **invalidnosti s pospešenim naraščanjem obveznosti zavarovalnice**. V primeru invalidnosti nad 50% plača zavarovalnica poleg 50% dogovorjene zavarovalne vsote za invalidnost še **3% zavarovalne vsote za vsak odstotek invalidnosti nad 50%**.*

Ne pozabite

*V pripravo na novo šolsko leto sodi tudi kakovostno nezgodno zavarovanje iz **ŽIVLJENJSKEGA KROGA** Zavarovalnice Triglav.*

KINO

Program filmov v septembru

BREAKDOWN, amer. barv., thriller; režija: Jonathan Mostow; igra: Kurt Russell; 5. 9. ob 21³⁰, 6. 9. ob 19. uri, 7. 9. ob 21³⁰.

PRIJATELJICI, amer. barv., komedija; režija: David Mirkin; igrata: Mira Sorvino in Lisa Kudrow; 6. 9. ob 21³⁰, 7. 9. ob 19. uri.

POPOLNA OBLAST, amer. barv., thriller; režija: Clint Eastwood; igrajo: Clint Eastwood, Gene Hackman, Ed Harris; 12. 9. ob 21³⁰, 13. 9. ob 19. uri, 14. 9. ob 19. uri in 21³⁰.

MOGOČNA AFRODITA, amer. barv., romantična drama; Oskar 1996 za stransko žensko vlogo (Mira Sorvino); režija: Woody Allen; igrata: Woody Allen in Mira Sorvino; 13. 9. ob 21³⁰.

IZGUBLJENI SVET, amer. barv., spektakel; režija: Steven Spielberg; 16. in 17. 9. ob 18. uri in 20³⁰.

ZELO OSEBNO, amer. barv., drama; režija: Jon Avnet; igrata: Robert Redford, Michelle Pfeiffer; 19. 9. ob 20³⁰, 20. 9. ob 18. uri, 21. 9. ob 20³⁰.

PLAČANEC, amer. barv., komedija; režija: George Armitage; igrata: John Cusack, Minnie Driver; 20. 9 ob 20³⁰, 21. 9. ob 18. uri.

SANJSKO MOŠTVO, amer. barv., thriller; režija: Tsui Hark; igrajo: Jean-Claude Van Damme, Dennis Rodman, Mickey Rourke; 26. 9. ob 20³⁰, 28. 9. ob 18. uri.

OKUS PO MINNESOTI, amer. barv., komedija; režija: Steven Baigelman; igrajo: Keanu Reeves, Cameron Diaz, Courtney Love; 27. 9. ob 18. uri, 28. 9. ob 20³⁰.

Pridržujemo si pravico do spremembe programa!

NA VIDMU KINO

ZAHVALA

Ob požaru, ki nam je 2. avgusta 1997 uničil hišo, se zahvaljujemo vsem, ki ste nam od prvih trenutkov do danes stali ob strani, še posebej gasilcem PGD Ilirska Bistrica za pogašen požar, sosedom, krajanom Trnovega, sorodnikom, prijateljem in znancem za vso ponujeno in nudeno pomoč. Nikoli ne bomo pozabili, koliko dobrega ste, vsak po svojih močeh, storili za nas.

Še enkrat vsem iskrena hvala.

DRUŽINA BENIGAR

NOČNI SAMOGOVORI

Dvojna dioptrija ali obrazi v nalomljenem zrcalu

Da ljudje niso in ne morejo biti enaki, sem ugotovil že takoj po svojem rojstvu, ko je v trgovini iz nekih skrivnostnih razlogov (spet) zmanjkal cuker, kar je gotovo imelo dolgoročne posledice na pravilni razvoj moje osebnosti. Da je sladkor glavni vir otroške energije, se danes lahko prepričate na cesti, saj se mulci v vseh oblikah bašejo z njim, zato so tudi tako bledi in predvsem bolj pametni kot mi. Za mojih dni pa je bil ta privilegij pridržan samo za določeno kasto, ki je mislila in gledala nekam daleč v prihodnost, vsaj tja do pravnukov, da ja ne bi prišlo do kakšnih idejnih mutacij, ki lahko skvarijo njihovo (človeško) raso. Tu pa nastane problem, ki so ga imele vse doslej živeče in žal že preminule civilizacije: do kje lahko seže človeški vid? Ne moreš namreč hkrati gledati naprej in nazaj, ne da bi kaj spregledal. Če ješ preveč sladkorja, lahko resno zboliš, če ga pa nimaš, si enostavno podhranjen. V obeh primerih si prav gotovo lahko pokvariš vid in potem nimaš več realne predstave o svetu. Edina rešitev so očala, s katerimi lahko vidiš stvari, čeprav v nenaravni velikosti. In ker kot otrok nisem smel kar tako gledati v prihodnost, me starši in učitelji niso nikoli poslali k okulistu, da bi preveril ostrino mojega vida. Kar sem imel videti, sem videl, predvsem pa čutil svet okoli sebe, ki se je ravnal po svojih zakonih. Čeprav nisem imel ostrega vida, mi očala niso bila nujno potrebna. Kar se tiče igrač, ni bilo posebnih problemov, ker jih nisem imel veliko in sem namesto njih uporabljal fantazijo. Na tem področju pa ne potrebuješ posebnega zrcala, ker lahko poljubno izbiraš dioptrijo in razdaljo. Vseeno pa sem bil radoveden otrok in vpraševal odrasle stvari, na katere niso zmeraj imeli odgovora. Kadar nisem bil preveč zadovoljen z njimi, sem iskal odgovore naprej, magari če sem razbekaril kakšno staro družinsko vekarco, ki je zaostajala za nekaj ur in je potem nisem zmogel več sestaviti nazaj. Kriv je bil seveda vid, ne pa moja radovednost, saj ni našla zadoščenja v nedolžnih predmetih, ki so nadomeščali manjkajoče kalorije. Ko bi tedaj dobil pravo zrcalo na oči, bi se stvari morda razvijale drugače, tako pa me je potegnilo navznoter, kjer v nalomljenem zrcalu vidim stvari, ki so drugim skrite ... No ja, nekateri mi sicer pravijo, da skoraj nič ne vidim in ne vem, ker se premalo gibljem v javnih prostorih (predvsem gostilnah), a tam se tudi ne dogaja ravno vse, ker se niti ne pretepajo več, pa še zadušljivo je.

Pravzaprav je zadušljivo povsod tam, kjer se ne morejo dogovoriti, kaj vidijo. Če odprete TV, vam je takoj jasno, da nimamo vsi iste dioptrije vida, zato se tako težko sporazumevamo med seboj. Za prvo silo bi nam prišla prav kar govorica za gluhoneme, se pravi kretnje rok. Naši politiki to že s pridom uporabljajo. Celo naš poglavar si včasih, ko ga gledam na TV, podzavestno sname očala, ko hoče svojim državljanom ali pa resnici jasno pogledati v oči, in misel dokonča kar z rokami, tako da izgleda bolj prepričljiv. To pa je gotova pot k uspehu, ki se ji nihče noče odreči. Vedno je bilo tako in tudi bo. Premožnejši vladarji so včasih imeli celo lastne jasnovidce (plačane seveda), ki so morali namesto njih gledati v prihodnost. Danes jim pravimo kar ideologi, saj v svojih političnih dispanzerjih še vedno ostrijo vid bodočim politikom. Navadnim ljudem tega ni treba početi, ker jim itak predpišejo očala, seveda po meri oblasti ...

Spet me je malo zaneslo v literarno smer. Mogoče name preveč obtežilno vpliva dejstvo, da se verjetno zadnjič srečujemo na straneh Snežnika, kar človeka nehote spravlja v šentiment. Zaradi tega vam ni treba imeti fajhtnih oči, ker se mogoče vidimo kje drugje in me boste še presiti. Živite kar lepo in mirno naprej, kot da se nič ne dogaja. S tem si namreč lahko odlično krajšate dolgočasne dneve in čakanje na tisto, kar še pride ... V našem zrcalu smo namreč videli že skoraj vse, kar imamo videti, čeprav ne vedno istih obrazov v enaki drži. Poslovilna pisma vedno spravljajo človeka samo v zadrego, zato bom kar končal, da me ne zanese še kam dlje in mi bodo potem očitali individualizem ali nepreverjeno dioptrijo vida ...

Vaš **Jože Stegu**

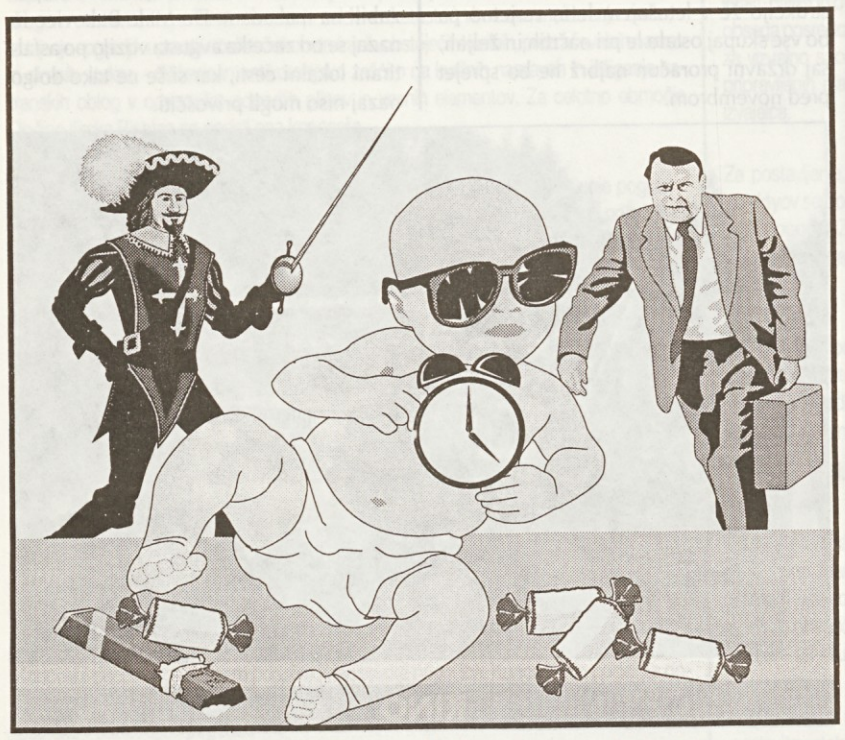

P. S.: Najprej se zahvaljujem obema Marijama za pošto in vzpodbudne besede, ki mi v teh dneh še kako pašejo. Ne smem pa prezreti tudi tistih, ki so stalno spremljali moje pisanje in na sebi preskušali ostrino besed. Če se je kdo porezal, mu lahko zagotovim, da v njih nikoli ni bilo strupa, marveč le kako grenko zelišče, ki ne more nikomur škoditi. Obkladki namreč dobro denejo malim ranam, saj se ljudje privadimo na bolečino, ki je naš stalni spremljevalec.

Še nekaj: Nekateri mi skušajo pripisati soavtorstvo malce nerodne fotografije pod mojim člankom v zadnji številki Snežnika. Za te stvari je zmeraj zadolžen in odgovoren urednik B. Z., s katerim se dobro razumeva, saj je pravi čarovnik v branju mojih včasih nerazumljivih pisarij. Karikature ali fotografije pa izbira sam po lastni presoji in asociaciji glede na vsebino članka, zato se tisti zagovedneži nimajo nad čim spotikati. Rajši naj vprašajo mene ali pa urednika, kdaj sva bila zadnjič na morju in to brez osla, ker je treba prostor na soncu zanj posebej plačati. Če kdo čuti kakšno podobnost z njim, je to gola slučajnost!

Slovenija, bolezen moja

Slovensko poletje 1997 je za nami. Absolutno ne drži, da je bil to čas kislih kumaric, t. j., da se ni nič dogajalo. Nasprotno. Od vrste razburljivih dogodkov sem si za simbol tega letnega časa intimno, za mojo rabo, izbral prave sočne kumarice. Sonce, dež, pa spet toplota in vlaga, ki sta se v enem dnevu menjali tudi po nekajkrat, sta najugodneje vplivali na rast sočivja, prebogatega z vodo in zategadelj odličnih diuretičnih lastnosti, blagodejnega delovanja na naše obisti in sečni mehur. Po kosilu z obilnim odmerkom solate iz na drobno narezanih kumaric sem hodil lulat dvakrat bolj, kot bi bil nafilan s pivom iz kakšne münchenske pivnice.

Tozadevno je bilo z menoj vse v redu. Nekoliko slabše je funkcioniral moj prebavni trakt. Iz nekajletnih izkušenj sem namreč izluščil, da na moja prebavila najbolje delujejo seje državnega sveta in le-tem stilistično neizmerno podobne seje našega občinskega sveta. Ker dogodkov, ki bi name vplivali diarejično skorajda ni bilo, me je vse poletje mučilo neko klavstrofobično zaprtje. Celo najpomembnejši dogodek v okviru naše občine - dvoboj z županom -, je bil zaključen nevsiljivo in tiho s kristalno čistim izidom 2 : 0 za našega prvega moža. To pa je bilo vse omembe vrednega.

Me je pa pestil problem čisto druge narave: kaj je v Bistrici najbolj črno? V ozki družbi smo zaključili, da bi bil to črnec, ki bi ga najprej premlatili, da bi bil še bolj črn, ter ga potem potisnili v prenovljen, prijetno temno prebarvan gostinski lokal v Domu na Vidmu. Bili smo si enotni, da bo morala tudi galerija še naprej služiti svojemu namenu. Kako? Stene, na katerih so visele umetniške slike, je treba pobarvati v topli odtenek črne barve. Kjer smo nekoč občudovali umetnine različnih slikarjev, naj odslej visijo platna slavnega slikarja, ki jih je izdelal v svojem črnem ustvarjalnem obdobju. Razstava naj bo stalna, tako kot bistriške in okoliške forme morte v naturi vivi, ki smo jih že obravnavali.

Sedaj pa ohranite mirno kri: Slovenci smo najmanj priljubljen narod v Evropi. Tako kažejo rezultati različnih anket po EU. Pa kaj si mislijo ti butasti Evropejci! Kje jim je pamet? Kolikor jaz vem, so nam vzor, in smo jim tudi podobni, Švedi in Švicarji. Oni kotirajo zelo visoko. Slovenci smo s svojimi podrejenimi vljudni in prijazni, pred nadrejene pa stopamo s pokončnimi glavami. Odmislimo napake nekaterih naših šoferjev, ki so skupno švercali malenkost več kot 500 kg heroina. To je pripisati splošni slovenski naivnosti, nepokvarjenosti in poštenosti (prosto po dr. Trstenjaku) ter lopovskim navadam tujcev, ki nas vedno grdo prevarajo in izkoristijo. Drnovšek je na primer čestital Slobotu ob izvolitvi za predsednika, ta pa mu dobroto in oliko vrača s ciprskimi bančnimi svinjarijami in lastninjenjem premoženja slovenskih podjetij, stacioniranih in lociranih na ozemlju današnje ZRJ. Slobotu se za stolček ni bati: iz srbskega se presedla na jugoslovanskega ter postopek v obrnjenem zaporedju ponavlja večno do konca svojih dni. Tudi Franjo I. nima skrbi. Oklicali ga bodo za cesarja - demokratičnega absolutista, pa bo. Kaj bo pa z nami, z našim Kučanom? Tako mlad in perspektiven bo že pri šestdesetih letih starosti imel velike težave z ravnovesjem ter možnost padca s stolice. In to vse zaradi naše zanikrne ustave. In potem bo hudič. Ko že pišem o našem predsedniku, naj dodam, da bistriški planinci njemu namenjeno pošto odnesejo kar na Snežnik. Je najbolj sigurno, da mu bo tako prišla v roke - osebno. Isto metodo priporočam našim občinarjem, ki venomer tarnajo o slabih, pravzaprav nobenih stikih z Milanom.

Zakaj so naš vzor Švedi. Tam vsi dobro živijo. Državniki in kralji se vozijo s kolesi, tudi s tandemom kot Mitko in Frane, magari če jih potem "udesijo" kot so tistega Olofa Palmeja. In Švicarji? Zelo redni in čisti so, jedo dobro čokolado in luknje v ementalu. Nekaj njihovih napakic pa jim bomo tudi odpustili, a ne? Na primer: židovsko zlato, pa pranje mafijskega denarja, pa hranjenje denarja očetov naroda, kot so: Mobutu, Suharto, Marcos, Idi Amin, pa ...

Nekdanjo vražjo babo Plavšićevo so proglasili za angela. Podpira jo ves zahodni svet. Vrnila nam bo tako, da bo svojo vojsko in policijo dala na razpolago IRPROFORU za ureditev razmer v Severni Irski. Seveda se prva dama Republike srbske zaveda, da bo divje Irce z dodatkom pokvarjenih Angležev težko ukrotiti. Padale bodo tudi žrtve. Zato je omenjena gospa večkrat nagovarjala svoje sonarodnjake k večji ploditvi. Znana je tudi po izreku, da je treba vse, ki se nočejo boriti za njeno, to je njihovo, stvar, preluknjati na točno določenem mestu. Prava svinčena lady.

Bulatovič v Črni gori že nekaj mesecev hodi naokrog z objokanimi očmi. Spet se mu je zgodila Slovenija. In to doma, v Črni gori.

Ako vse, kar sem napisal zgoraj, seštejemo in vsoto odštejemo od Slovenije, dobimo veliko razliko v prid nam, ki pravi, da smo Slovenci povprečno delik(a)ten narod in se nam godi velika krivica. Evropske mrhe naj svoje probleme rešujejo same, mi imamo svojih dovolj; njihovih ne potrebujemo, zato se v prihodnosti ne bomo vozili v skupnem vlaku. Taljani naj se s svojo drago pašto futrajo sami, Španci pa naj svoje pomidore in breskve nekam vtaknejo. Pojdite v bistriške trgovine, pa boste videli, kako nagravžno drage so. In naj vsi prebivalci EU ostanejo doma, saj so nam posvinjali celo našo lepo domovino - od Pirana pa do Triglava.

Vrnimo se na domače terene. Bistrc me strašansko spominja na Trst: nešteto trgovin, gostiln, barov, kavarn, menjalnic, avtomobilov, Rečanov, ... Trstu so Koprčani ukradli luko, nas pa so Ljubljančani in Postojnčani obrali do gole r ... Ja pozabil sem na Belo mesto. Trenutno na vse pretege navijamo za Lesonit, da bi izplaval. Lesonit je legitimni naslednik našega pilarstva, zato tolikšna občutljivost. Skratka, Trst in Bistrc - oboji se na obrobju svojih držav borimo za preživetje.

Ob odprtju naše nove bencinske črpalke OMV Istrabenza Koper je naš župan "izrazil upanje, da to ne bo zadnja naložba enega najuspešnejših slovenskih podjetij na Bistriškem". To razumem tako, da ne bomo zgradili še kakšnih 6 bencinskih pump, ampak kaj drugega. Sicer pa je na potezi tudi Petrol. Lahko bi oboji kaj primaknili v revno občinsko blagajno, ko se že tako hvalijo, da so polni denarja. Bomo videli, če se bodo izkazali tudi pri nas, kot so se drugje. tudi POP TV nas zaenkrat samo fila z reklamami na tistih groznih tablah, drugega nič. So pa res zoprni, nekateri.

Zelo me je razveselil članek iz predzadnje številke 'Snežnika'. Napisan je bil za kinologe, kar pomeni strokovnjake za kino. "Kar je dobro za psa, je dobro tudi za njegovega lastnika". Lepo prosim, naj avtor prihodnjič izbere drugačen naslov, sicer bodo naši trgovci takoj navili ceno pri ljubljeni hrani Čapi.

Že zdavnaj smo ugotovili, da je Bistrc kraj pil. V sedanih časih, ko ni več furmanov in pilarjev, tradicijo, poleg Lesonita, na črno nadaljujejo motorne žage, ki ravno te dni ropotajo kot kakšen star Moto Guzzi s pregorjenim auspuhom. Seveda ne gre za dirke motorjev, ampak pripravo kurivo za hladno zimo. Gre za sistem, ki so ga uveljavili predvsem bistriški delavski in brezdelavski razredi ter penzionisti. Prejemniki italijanskih penzij imajo ponavadi montirane plinske napeljave, strehe hiš najboljših in najnaprednejših familij pa krasijo zbiralniki sončne energije, cenjenega izvora perspektivne alternativne energije. Kljub temu, da se približno ve, v katero socialno skupino spadam, jaz, bom poskusil negotovost povečati tako, da si bom zgradil vetrnico, ki bo mehansko energijo kraške burje pretvarjala v električno energijo.

Cesto Podgrad-Bistrc so preoblekli v novo asfaltno prevleko. Če ste prej z nje zleteli zaradi lukenj in mestoma gladke površine, si boste sedaj lahko privoščili zaradi večje hitrosti. Širina ceste in ovinki so namreč nespremenjeni. Srečno vožnjo želim najprej sebi in potem vam.

Nov kamnolom se lepo ravija in bohoti. Vetjetno tudi na drugo srean ceste, ki pelje proti Snežniku. Cesta lepoto novega naravnega spomenika grdo kazi. Pogovori estetske narave že potekajo, vendar je vprašanje še odprto: podvoz ali nadvoz.

Vrtim gumb na radiu. Naletim na Radio Capris, ki bi se moral zapisati Kapris kot Caritas, ki se po slovensko "piši kao govoriš" zapiše Karitas. Mislim, da ima Kapris sedež v Kapodistriji. Kljub temu, da se je prijeten ženski glas pogovarjal s poslušalci, sem radio ugasnil, ker sem slišal približno tole: "Uau, uau, zelo sem vesela, da si izbral tole pesmico. Govori počasi, saj ni frke ... Čačau ... Okej, hej, kdo si?" Vedno sem mislil, da imajo Istrijani svojo govorico. Uvoza ne maram.

Lepo pozdravljeni, bo

Dimitrij Č. Bonan

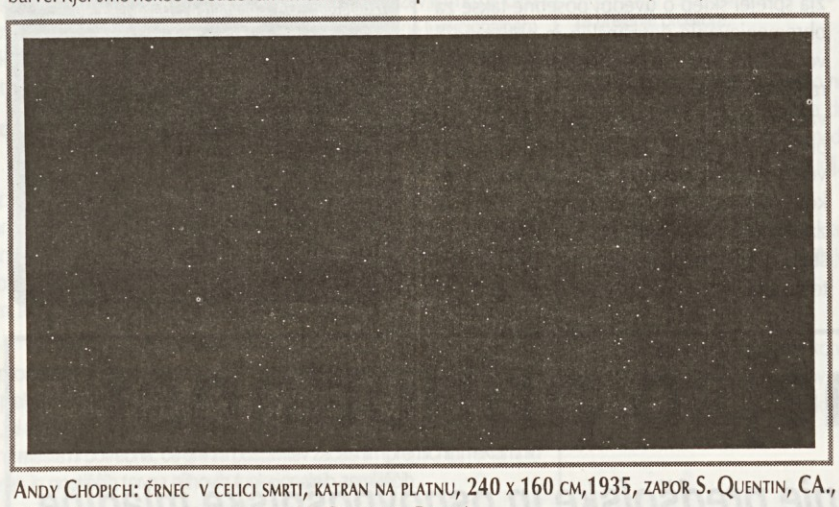

ANDY CHOPICH: ČRNEC V CELICI SMRTI, KATRAN NA PLATNU, 240 X 160 CM,1935, ZAPOR S. QUENTIN, CA., USA . (IZ NEKDANJE PRIVATNE ZBIRKE H. GOERINGA, BERLIN).

NOVOSTI V KNJIŽNICI

Leposlovje za odrasle

Bavčar, E.: Absolutni voajer; **De Man, P.**: Slepota in uvid; **Hudeček, J.**: Na počitnicah; **Kalčič, U.**: Numeri; **Kranjc, V.**: Živeti in imeti rad; **Kuhar, D.**: Prekmurska zgodba; **Lange-Lipovec, M.**: Morje in ljubezen; **Louys, P.**: Ženske in pajac; **Pessoa, F.**: Zadnja čarovnija; **Šetinc, F.**: Krik v gnezdu; **Štok-V., N.**: Naš pevski zbor; *Tega živega vse toká: istrske prigode*; **Theroux, P.**: Veliki železniški bazar; **Zajc-J., M.**: Vrba nad tolmunom.

Strokovna literatura za odrasle

Baršek, R.: Njamsa!: kako dobro, zdravo in naravno jesti; **Ceglar, L.**: Nadškof Vovk in njegov čas; *Človeku prijazno in uspešno vodenje (Ichak Adizes ...)*; **Debeljak, A.**: Oblike religiozne imaginacije; **Dekleva, M.**: Gnezda in katedrale; **Denny, R.**: O motivaciji za uspeh; **Ebner, W. C.**: Zdravljenje in lajšanje bolečin brez zdravil; **Hajnšek, O.**: Marija Pomagaj na Brezjah; *Imam otroka - imam pravice: priročnik za starše*; **Jaklič, M.**: Strateško usmerjanje gospodarstva; **Juvan, M.**: Domači Parnas v narekovajih; **Korpič-Horvat, E.**: Zakon o računskem sodišču; **Kushi, M.**: Učinkovita naravna zdravila; **Kuzmanič, T.**: Ustvarjanje antipolitike; **Mikuž, J.**: Zrcaljena podoba; **Mlakar, P.**: Uvod v Boga; **Mlinarič, J.**: Marenberški dominikanski samostan; *Moj otrok se drogira*; **Petrič, F.**: Duša, le pojdi z mano: božje poti na Slovenskem; **Plečnik, J.**: Ciboriji, monštrance in zakramentarij; **Schlesinger, L. C.**: Deset neumnosti, s katerimi si ženske zapletajo življenje; *Slovenska trideseta leta*; **Sorč, C.**: Krščansko upanje; **Sprenger, R. K.**: Načelo samoodgovornosti; **Svetličič, M.**: Svetovno podjetje; **Štern, A.**: Altruizem; **Trampuž, M.**: Zakon o avtorski in sorodnih pravicah; *Vse o srcu in žilah*; **Werner, H.**: Konji.

Leposlovje za mladino

Angerer, T.: Pripovedka za rojstno noč; **Blažev, T.**: Morska ružica; **Carle, E.**: Zelo lačna gosenica; **Dejong, M.**: Kolo na šolski strehi; **Gregorič, B.**: Zaklenjeni volk; **Muc, D.**: Kdo; **Perrault, C.**: Pepelka; **Pregl. S.**: Ferdinand; **Schubert, I.**: Abrakadabra; **Vošnjak, U.**: Čarovnica Čirčakula; **Zalar, S.**: Zgage tudi pozimi.

Strokovna literatura za mladino

Brilej, R.: Matematika s kalkulatorjem za srednje šole; **Drnovšek, M.**: V Ameriko.

OBLETNICA

Voda, pokrajine, tihožitja

Pred spominskim obeležjem na stavbi železniške postaje, ki ga je leta 1979 postavilo domače društvo za krajevno zgodovino in kulturo, je Zveza kulturnih organizacij Ilirska Bistrica v četrtek, 14. avgusta 1997, natanko sto let od takrat, ko se je v nekdanji železniški čuvajnici v Trnovem, kjer je preživel prvih devet let življenja, rodil France Pavlovec, pripravila kratko svečanost, na kateri je o slikarjevem življenju in delu spregovoril Franc Gombač.

France Pavlovec, obdarjen z množico talentov, je na likovno prizorišče vstopil šele leta 1927, potem ko je zaradi prve svetovne vojne prekinil šolanje na klasični gimnaziji, prestal rusko in solunsko fronto ter končal slikarski študij na zagrebški likovni akademiji. Po vrnitvi v Ljubljano je v tridesetih in štiridesetih letih postal ena izmed "najplodovitejših in najmarkantnejših osebnosti sodobnega slovenskega slikarstva, žlahtnega in že kar sanjsko razsežnega nadaljevalca tradicionalnega slovenskega in evropskega krajinarstva".

France Pavlovec (1897-1959)

Čeprav je z ženo, igralko **Marjo Gorec**, in tremi sinovi, večji del življenja preživel v ljubljanskem predmestju ob Savi, se je s kolesom pogosto odpravil tudi drugam (Alpe, Dolenjska, Primorska), da bi poiskal čudovita polja in vodo, "najmočnejši in najpomembnejši element njegovega slikarstva", ki ga je spremljal v vseh življenjskih obdobjih.

Znan kot slikar izredno drznih, mehkih in nenavadnih potez, ki si je po lastnih besedah želel slikati kot **Marc Chagall**, predvsem pa kot **Paul Cezanne**, čeprav velja v očeh likovne kritike za zelo uspešnega nadaljevalca slovenskega impresionizma, je zapustil več kot sedemsto risb in slik, med katerimi so zlasti krajine *(Ob Ljubljanici, Gameljne, Zimska krajina, Zima z bajerjem, Sava s Šmarno goro, Martuljkova skupina)* in tihožitja *(Kruh, Krompir, Sončnice, Krizanteme, Trobentice)*. Ljubitelji slikarstva so jih nazadnje občudovali leta 1989 na retrospektivni razstavi v ljubljanski Moderni galeriji in želja vseh, ki so se udeležili spominske svečanosti pred železniško postajo, tudi slikarjevega sina **Petra Pavlovca** in nečaka **dr. Rajka Pavlovca**, je, da bi si razstavo, ki jo pripravlja ljubljanska galerija Commerce novembra lahko ogledali v Ilirski Bistrici. "Storimo nekaj, da ta želja postane stvarnost!"

KRAJEVNI PRAZNIK

Jelšane v praznični preobleki

Za letošnji veliki šmaren, in obenem vaški shod, so se živahni Jelšanci še posebej izkazali. Ob 85-letnici ustanovitve prostovoljnega gasilskega društva ter 10-letnici zgraditve lepega in funkcionalno urejenega gasilskega doma so pripravili posebno svečanost.

V vročih popoldanskih urah je navzoče krajane in goste nagovoril predsednik društva **Ivan Udovič** in se posebej zahvalil vsem, ki so pripevali k postavitvi kipca zavetnika gasilcev sv. Florjana v lepo okrašeni vdolbini v zidu poleg vhoda v dom. Nekaj besed je dodal domači župnik **Jože Kovačič**, sicer darovalec kipca, ki je "kapelico", stavbo in prostor za ostalo gasilsko opremo nato še blagoslovil (na sliki). Svečani trenutek je bil zaključen s podelitvijo spominskih priznanj najzaslužnejšim za postavitev ličnega in prijaznega obeležja. Prejeli so jih **Ivan Udovič**, njegov sin **Vilko Udovič**, **Jože Kovačič** in **Bojan Udovič**.

V poznejšem - kulturnem - delu programa, so se z veseloigro **Andreja Jelačina** *Piknik s tvojo ženo* predstavili člani Slovenskega kulturno prosvetnega društva 'Bazovica' z Reke. Uspeli predstavi je botroval znani režiser **Alojz Usenik**, ki je poleg **Loredane Jurković** prispeval tudi igralski del komedije, namenjene predvsem sprostitvi gledalcev.

Naslednja dneva praznovanja sta potekala v znamenju športa in glasbe. Poudarek je bil na športnih igrah, na katerih so poleg domačih igralcev sodelovali tudi predstavniki iz bližnjih hrvaških krajev, Šapjan, Pasjaka in Rupe, ter ekipa carinikov iz Rupe, kar še posebej kaže na potrebo za ureditev odnosov med kraji z obeh strani meje, oziroma tako imenovanega maloobmejnega prometa.

Praznovanje so Jelšanci zaključili v ponedeljek z zabavo za domačine. Zagotovo se je ob sproščenem vzdušju porodila marsikatera nova pobuda, ki bo trdožive in dinamične prebivalce majhnega kraja spet povezala pri skupni akciji, česar si na primer Bističani zaradi svoje razdrobljenosti in "razvlečenosti" mesteca, pa tudi drugih vzrokov, marsikdaj ne moremo več privoščiti.

D. B.

KNJIGE

Prvenec Antona Žniderščiča

Mineva 50 let od smrti znamenitega Bističana, Kraševca in Slovenca ANTONA ŽNIDERŠIČA (1874-1947). Bil je gospodarstvenik, poslovnež, velečebelar, predvsem pa izumitelj in preporoditelj čebelarstva na Slovenskem. Objavil je številne knjige, razprave in članke s strokovno vsebino, nekaj pa je bilo tudi leposlovnih tekstov. O njegovem življenju, delu in uspehih je bilo že mnogo napisanega, zato se bomo ob tej priložnosti zadržali pri njegovi prvi knjigi, ki jo danes redkokdo pozna. Izdal jo je v samozaložbi leta 1906, torej pred več kot devetdesetimi leti. To je bila tudi ena prvih knjig, ki je izšla v Ilirski Bistrici. Tiskana je bila v Postojni. Namenjena je bila predvsem čebelarjem v tedanji Avstriji, Nemčiji in Švici, zato je bila napisana v nemščini. Naslov knjige je 'Die Krainer Biene als leistungsfähigste Honig-Biene' (Kranjska čebela kot najboljša medarica).

Jubiläum-Ausstellungs-Medaille Wien 1898, Goldene Medaille Klagenfurt 1901, Silberne Medaille Wien 1903, Vereins-Medaille Dornbirn.

Die Krainer Biene
als
leistungsfähigste
Honig-Biene
von
Anton Žniderščič,
Vicepräsident d. Bienenwirtschaftlichen Zentral-Vereines für Krain, Steiermark, Kärnten und Küstenland, Eigentümer des Muster- und Handelsbienenstandes und Fabriksbesitzer in Illyrisch Feistritz.

Naslovna stran knjige iz leta 1906

Z naslovne strani izvemo, da je bil avtor knjige podpredsednik osrednje čebelarske organizacije za Kranjsko, Koroško, Štajersko in obalno področje. Ko se je leta 1930 preselil v Ljubljano, je bil izvoljen za predsednika krovne čebelarske organizacije in ta položaj obdržal do smrti. Izvoljen je bil tudi za častnega člana te organizacije.

Na naslovnici so navedena tudi odlikovanja, ki jih je do tedaj prejel za svoje izvrstne čebelarske izdelke: Jubilejna medalja na razstavi na Dunaju 1898, Zlata medalja Celovec 1904, Srebrna medalja Dunaj 1903, Medalja društva Dornbirn.

Kot poroča časopis 'Notranjec', ki je izhajal v Postojni, je v letu 1906 prejel tudi srebrno medaljo za čebelarstvo v Londonu. V naslednjih desetletjih je dobil še okoli dvajset tovrstnih priznanj v Avstriji, Nemčiji, Švici, Italiji in pri nas. Vse te medalje je, skrbno razvrščene, hranil pod steklom v okvirju, ki je visel nad njegovo delovno mizo v pisarni tovarne testenin 'Pekatete' v Ljubljani, saj je bil njen ravnatelj in solastnik. Po njegovi smrti se je navedena zbirka na žalost izgubila.

Prejel pa je tudi številna druga priznanja. Navedli bomo samo nekatera: v stari avstrijski monarhiji je bil večkrat izvoljen za bistriškega župana; ob stoletnici rojstva so mu Bističani, predvsem čebelarji, leta 1974 postavili spomenik v parku na Vidmu, ki ga je izdelal akademski kipar **Zdenko Kalin**; šola na Kozleku je dobila ime 'Osnovna šola Antona Žniderščiča Ilirska Bistrica'; pred kratkim so bistrišli čebelarji po njem poimenovali svoje čebelarsko društvo.

Sam pa je dal postaviti svoji rodbini grobnico ob Trnovski cerkvi, kjer je tudi pokopan. Nagrobnik je zgrajen po načrtih slavnega arhitekta **Jožeta Plečnika**. Ko je bila grobnica leta 1930 zgrajena, sta iz Ljubljane prišla Plečnik in Žniderščič ter si ogledala delo, ki ga je avtor nadvse ugodno ocenil in pohvalil mojstre, ki so ga izdelali. Navzoč je bil tudi kovaški mojster **Ludvik Kranjec**, ki je izdelal kovinske dele na spomeniku, posebno skrb in zavzetost pa je posvetil šestkraki Davidovi zvezdi. V Trstu je nabavil zlato v štukaturnih folijah in jo mojstrsko pozlatil. Postavljena je bila na vrhu spomenika. Žal je zvezda kmalu po navedenem ogledu izginila neznano kam, tako da je Plečnikov spomenik na trnovskem pokopališču še danes brez vršnega, simboličnega in zaključnega elementa, ki bi gotovo še bolj potrjeval oblikovalno izjemnost arhitekta, pa tudi domačega kovaškega mojstra.

Sedaj pa se vrnimo k omenjeni knjigi - prvencu, ki obsega 16 strani teksta in slik. Je žepnega formata. Čeprav je majhna po obsegu, je polna presenečenj. Danes je knjižica prava redkost. En izvod je bil pred kratkim najden v knjižnici Zveze čebelarskih društev v Ljubljani.

O njenem obstoju imamo dve poročili. 29. julija 1974 jo je v svojem govoru ob odkritju spomenika Antonu Žniderščiču v Il. Bistrici (počastitev 100-letnice rojstva in 25-letnice smrti) omenil **dr. Jože Beniger**, predsednik Čebelarske zveze Slovenije. Istega leta je izšel v 'Primorskem dnevniku' obširen članek o delu in pomenu Antona Žniderščiča za razvoj čebelarstva na Slovenskem. Gradivo za članek je prispeval čebelar **Bernard Zuljan** iz Ricmanj pri Trstu. V njem piše: *"Žniderščič si je zelo prizadeval s propagando slovenskih čebel v nemškem čebelarskem svetu ... Napisal je in v Postojni dal natisniti brošuro v nemščini o kranjski čebeli kot najboljši medarici, ki je nekaj let pozneje po vsej verjetnosti služila kot vir dunajskemu čebelarju Alfonsusu pri pisanju podobne propagandne brošure."* Članek je bil leta 1974 objavljen tudi v časopisu 'Prosveta', glasilu slovenskih izseljencev v Ameriki, ki je izhajal v Chicagu (ZDA).

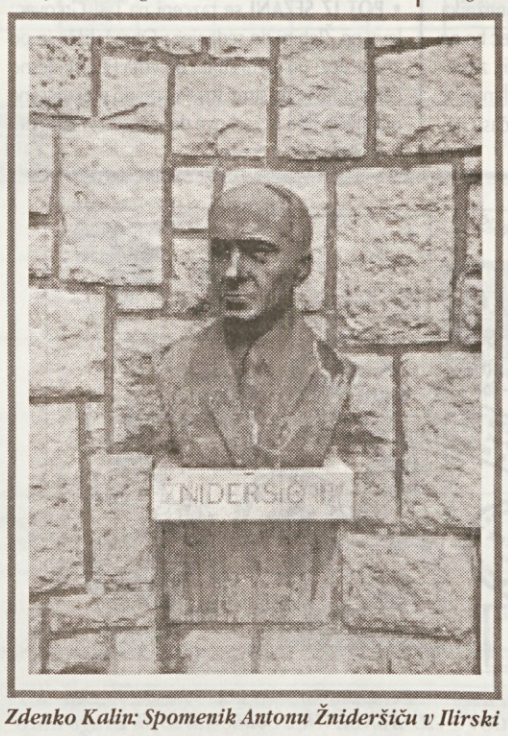

Zdenko Kalin: Spomenik Antonu Žniderščiču v Ilirski Bistrici, 1974

Niko Pirnat: Anton Žniderščič, 1934

Knjižica obsega tri poglavja in dodatek. Prvo poglavje predstavlja pravo hvalnico, slavospev in odo kranjski čebeli. Na začetku navaja njeno izredno nanapadalnost in jo primerja z nemško vrsto, ki je izrazito napadalna. Na podlagi podatkov o donosih medu na panj, ki jih je sam dosegel, jo razglasi za najučinkovitejšo čebelo medarico in zapiše: *"Američani trdijo, da je čebela z največjim pridelkom medu najboljša čebela. To načelo naj bi veljalo tudi pri nas ..."* Avtor navaja še podatke o izredni lastnosti, ki jo predstavlja njena velika plodnost. Na osnovi tega je zapisal: *"Torej vidimo, da je kranjska čebela najplodnejša čebela na svetu."* Njena sposobnost razmnoževanja je čudovita, zato priporoča nemškim čebelarjem nakup kranjskih čebel.

V drugem poglavju je na kratko, z besedo in slikami, prikazano avtorjevo čebelarstvo v Ilirski Bistrici in sosednjih vaseh (Topolc in Bitnja), kjer so bili postavljeni njegovi čebelnjaki s 425 družinami čebel. Navaja podatke o izrednih pridelkih medu, ki jih je dosegel v svojih panjih s kranjsko čebelo, saj je stalno preizkušal vse pomembne novosti v čebelarskem svetu. V drugi polovici prejšnjega stoletja se je začel hitro širiti dober glas o izrednih lastnostih kranjske čebele, kot so: hitro razmnoževanje, mirnost, prilagodljivost, delavnost, skromnost in odpornost. Vse bolj je naraščala trgovina in izvoz živih čebel iz naših krajev. Avtor navaja, da je bilo tedaj na Kranjskem že dvajset podjetij, ki so se ukvarjala z izvozom čebel. Način prevoza čebel do oddaljenih kupcev v panjih kranjičih je ocenjeval kot neprimeren in neprikladen.

V tretjem poglavju opisuje svoj prvi izum: panj, ki ga je poimenoval eksportni. Uporabljal ga je za prevoz čebel v oddaljene dežele, saj se je tudi on uspešno pridružil trgovanju te vrste. Ker je navedeni panj uporaben tudi za druge namene, so ga čebelarji poimenovali polovičar. Navaja prednosti tega panja, dodatek pa vsebuje 18 izvlečkov iz zahvalnih pisem čebelarjev z različnih koncev sveta, ki so od Antona Žniderščiča prejeli kranjske čebele v eksportnih panjih.

Opisani knjižici so v naslednjih desetletjih sledile še 4 samostojne avtorjeve publikacije, številni članki in razprave, objavljeni doma in na tujem v uglednih čebelarskih časopisih in knjigah. Zlasti številni so bili njegovi tehtni prispevki v časopisu 'Slovenski čebelar', saj so bili, eden ali več, natisnjeni skoraj v vseh letnikih.

Anton Žniderščič je tudi s pisano besedo v veliki meri prispeval k utrjevanju ugleda in slave, ki jo danes uživa kranjska čebela doma in po svetu. Največ slave, priznanj in zaslug pa si je pridobil s svojim drugim izumom - AŽ panjem -, ki so ga čebelarji poimenovali po njem. Tako je odprl pot reformaciji čebelarstva pri nas in v sosednjih pokrajinah.

dr. Ivan Ogorelec

Devet desetletij planinstva pod Snežnikom

Po planinskih stezah na Snežnik

***8** Snežnik je v zadnjih tridesetih letih izredno obiskana gora • Če ne računamo masovnega obiska ob zimskih pohodih, ima Snežnik na leto vsaj deset tisoč obiskovalcev • Ta podatek ga uvršča med najbolj obiskane slovenske gore • Dostopov na vrh 1796 m visokega Velikega Snežnika je kar nekaj • Planinske steze, ki vodijo do temena naše gore in Koče na Snežniku, so shojene in dobro označene • V te stoletne steze se iztekajo tudi številne vezne ali transverzalne planinske poti, ki vodijo proti Snežniku z drugih planinskih področij*

Ena izmed osnovnih nalog planinskih društev je tudi ta, da na svojem področju nadelujejo in redno vzdržujejo planinske poti do svojih planinskih ciljev. Dobro označena planinska pot, natančni kažipoti, opisi planinske poti, na vrhu pa kontrolni žigi in vpisne knjige, so izkaznica vsakega skrbnega in delovnega planinskega društva.

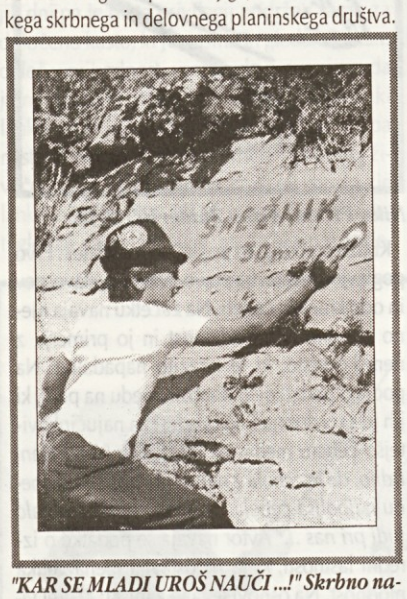

"KAR SE MLADI UROŠ NAUČI ...!" Skrbno narisane planinske markacije na planinskih poteh in natančna kažipotna znamenja so ogledalo dejavnosti matičnega društva. (Foto: V. Čeligoj)

Da so se tega zavedali že pobudniki domačega planinskega društva, potrjujejo tudi številna drobna obvestila in poročila v **Planinskem vestniku**: v letniku 1908 čitamo, da je uprava **Južnih železnic** dovolila domačemu planinskemu društvu namestitev posebne table na stavbi železniške postaje v Ilirski Bistrici, na kateri je bilo v slovenskem in nemškem jeziku zapisano, da je do Snežnika 8 ur planinske hoje; z občnega zbora društva (14. sušca 1910) zvemo, da so društvenemu odborniku **Dragotinu Valu** dali pisno priznanje za prizadevno markiranje planinskih poti na Snežnik in Planinec. Društvo je v kar nekaj akcijah popravilo planinske poti. Še posebej so se lotili dela po hudih snežnih zimah. Nenaklonjenost slovenski planinski dejavnosti in obiskom Snežnika s strani princa Hermana Schönburga, lastnika gozdov, se je kazala tudi v pisni prepovedi planinskemu obisku izven planinskih poti in prepovedi markiranja z rdečo barvo, kar je moral Planinski vestnik objaviti kot posebno sporočilo uprave snežniških gozdov v letniku 1911. V letu 1912 je društvo kljub prepovedi še zadnjič pred začetkom prve svetovne vojne označilo planinsko pot proti Snežniku: **iz Bistrice do Črnega dola** z rdečo barvo, od tam **do vrha Snežnika** pa z rumeno barvo. Natančen opazovalec bo na tej poti še vedno našel nekaj teh markacij, zaslediti pa se da tudi modre ravne črte, planinske oznake poti na Snežnik, ki so nastale v času italijanske okupacije naših krajev.

IZLET NA SNEŽNIK, 22. JULIJ 1976: skupina bistriških planincev na Obračališču ob izteku snežniške ceste, obložena z drvmi za kočo na vrhu. Najpogostejši dostop na Snežnik je po tej južni strani. (Foto: V. Čeligoj)

V času do druge sv. vojne so se uveljavile planinske poti na vrh Snežnika, ki jih poznamo še danes. Sredi šestdesetih let so bistriškim planincem z označevanjem planinskih poti izdatno pomagali taborniki v okviru dejavnosti Gorske straže.

POGLED NA SNEŽNIK IZ GRČEVCA, 1924. Fotografijo je posnel reški planinec G. Luchessich za italijanski geografski leksikon.

Pa si oglejmo nekaj poti, ki vodijo na Snežnik:

• **POT IZ LESKOVE DOLINE**: po Gašperjevi cesti, mimo ostankov prve snežniške planinske koče (Schneeberghutte, 1874) pod Novimi krajšinami, kjer se ji pridruži bližnjica iz Sežanj, ter dalje v strmino do vrha (3 ure);

• **POT IZ SEŽANJ** se razcepi na jasi Grčovec: levo po Žlebini do sedanjega Obračališča in po znani stezi po južni strani do vrha (2 uri); desno čez dolino in po strmi lovski poti do prej opisane planinske poti iz Leskove doline pod vršnim delom Snežnika (1,5 ure);

• **POT IZ MAŠUNA ČEZ PEKLO**, Mali in Srednji Snežnik do vrha Velikega Snežnika (3 ure);

• **POT IZ GRDE DRAGE** mimo znamenja Marije Snežne prečka cesto proti Peklu in se pod Malim Snežnikom pridruži prej opisani poti (2 uri),

• **POT NA SNEŽNIK S SVIŠČAKOV** od Planinskega doma se je uveljavila kot najpogostejša, pa tudi najlažja. Prečkamo dolino in takoj izza vodovodnega rezervoarja zavijemo mimo številnih počitniških hišic v bližnjico do Malih Sviščakov in se po nekaj minutah hoje zopet srečamo s cesto za Pekel. Na križišču za Padežnico zavijemo levo in po nekaj sto metrih pri znamenju sv. Gabrijela krenemo s ceste v desno, na staro planinsko pot, ki dolgo vzporedno spremlja cesto, prečka cesto za Lom in se pri Kapetanovi bajti znova združi, tokrat s snežniško cesto, ki ji sledimo do Obračališča, kjer se konča na višini 1550 m. Od tu nas pot vodi po snežniški stezi skozi rušje do koče in vrha, ki ju imamo ves čas pred seboj. Za to pot potrebujemo okoli 1,5 ure, vešči planinci pa precej manj.

Vse naštete poti na Snežnik so označene s splošno slovensko planinsko oznako, **Knafelčevo markacijo**: rdeči krog z belo piko. Na poti proti Snežniku pa srečamo tudi oznake, ki označujejo nekatere vezne planinske poti.

O tem pa prihodnjič!

Vojko Čeligoj

NEKAJ ZNAČILNIH PLANINSKIH ŽIGOV Z VRHA SNEŽNIKA. Oblikovali so jih Drago Karolin, Edo Seles, Romeo Volk, Leon Belušič, akad. slikar Vlado Potočnjak in drugi.

NAGRADNO VPRAŠANJE

Obiskovalci Snežnika si v svoje planinske knjižice radi odtisnejo snežniški žig, bodisi v koči na Snežniku ali na vršnem kamnu.

Tokrat bomo nagradili bralca, ki nam bo prinesel ali poslal najstarejši odtis (kopijo) planinskega žiga z vrha Snežnika.

ODGOVOR

Po podatkih v atlasih in drugi strokovni literaturi je MT. KOSCIUSKO, najvišja gora Avstralije, visok 2228 oziroma 2230 metrov.

SNEŽNIK bo eno leto prejemala KRISTINA ŠTEFANČIČ iz Jablanice.

O STARIH OBLAČILIH

Obleka je del človeka

Poleg drugih predmetov smo si na razstavi v trnovskem vrtcu ogledali tudi dolge suknje, nabrane v pasu, bluze z bogato nagubanimi rokavi, oprijeto krojene jope, široke predpo snike, ročno izdelane naglavne rute, spodnje hlače, kombineže, steznike, spalne srajce, moške gate, " pndeklc" za krst in še mnogo drugih oblačil ter posteljnine. Večina razstavljenega blaga je bila iz prejšnjega ali z začetka tega stoletja, iz časa, ko je začelo prevladovati tovarnah izdelano blago, ki je izpodrinilo domače platno in sukno. Kot priča in spomin mlajšim rodovom na to, kako so se nekoč izdelovala oblačila, so ostali le neuporabni lesen in železni kolovrati ter preslice.

V naših krajih je bila v prejšnjih stoletjih zelo razvita ovčereja. Ovce so strigli s posebnimi škarjami, navadno trikrat na leto (spomladi, jeseni in pozimi), ovčjo volno pa so predelovali v **SUKNO** in uporabljali za pletenje nogavic, rokavic, jopic, iz sukna so izdelovali hlače in druga vrhnja oblačila. Dekleta in žene, ki so se večkrat zbrale v eni hiši, so predle v zimskih večerih pozno v noč. Med delom so pele domače pesmi in si pripovedovale zgodbe ali šale. Da jim ni bilo dolgčas, so se jim pogosto pridružili tudi fantje. O tem, da je bila preja volnene ali lanene niti v preteklosti zelo razširjena, poroča že **Valvasor** v Slavi vojvodine Kranjske (1689): *"Po sv. Treh kraljih gredo ljudje na prejo, pri tem pa plešejo in pripredejo tudi kakega otroka!"* Iz njegovega zapisa je razvidno, da je bila domača preja predvsem družaben dogodek, pomemben za seznanjanje fantov in deklet na slovenskem podeželju. O razširjenosti tega opravila na Kranjskem poroča tudi Francoz **Balthasar Hacquet** (1739-1815), znameniti naravoslovec, rudniški kirurg v Idriji in učitelj anatomije na ljubljanskem liceju.

V preteklem stoletju je imela vsaka kmetija **KOLOVRAT** ali **PRESLICO NA VRETENO**. To sta bila nepogrešljiva dela dote (bale), ki jo je nevesta prinesla na ženinov dom. Pripravi sta bili zelo preprosti in, odvisno od premožnosti, bolj ali manj okrašeni, čeprav je treba povedati, da je kolovrat, ki se je v Evropi pojavil sredi prve polovice 16. stoletja, v primerjavi s preslico naprednejša mehanična naprava. Na kolovratu je bilo predivo pritrjeno na rogovili ali koželju. Pri kolovratu na nožni pogon je bilo treba nenehno sedeti, preja na preslico z vretenom pa je omogočala predici, da je sukala predivo v nit med hojo, na paši. Ko je bilo vreteno polno niti, so jo navili v štreno, v katero je šlo dvajset vreten. Štrene so nato posipali s pepelom in prelivali z vročo vodo (4 do 5 dni), oprali, parili ali belili (7 do 8 dni) in sušili. Posušene štrene so zvili v klobčiče in tako so bile pripravljene za ročno pletenje ali tkanje na statvah.

Dekleta in žene so svoja oblačila in posteljnino iz **PLATNA** ročno oblikovale ter okrasile s štikanjem, "ažurjem", s križci in kvačkanjem "špic" (čipk). Platnene rjuhe, ponos vsake neveste, so kar vabile k ogledu. Olepšane s čipkami in nadvse imenitnimi rdečimi monogrami so skrivale zgodbe o pridnih rokah, o lanu in **STATVAH**. Statve so naprava za tkanje lanene (platno) ali volnene preje (sukno). Temeljno opravilo pri tkanju je nedvomno priprava osnove. Čimbolj vestno so to opravili, tem lepše je bilo platno stkano. Na statvah so tkali različne vrste platna (pisano, "cvilh" iz fine preje, "hodno" ter "špikovo" za krila in hlače) in sukna (bolj grobo "bukovino" iz volnene preje ter "raševino" iz volnene in slabše lanene preje). Vse statve imajo leseno ogrodje. Poznam tkalske in sitarske statve, na katerih so tkali tako moški kot ženske, odvisno od krajev. Med najbolj cenjenimi pri nas je bilo škofjeloško platno.

"Jaz imam doma izdelano platneno rjuho!" nam je povedala gospa **Eva Ražem** iz Trnovega. *"Izdelala sta jo moja stara starša* ***Katarina*** *in* ***Jane Valenčič*** (na sliki), *po domače Belinova, ki sta stanovala pod trnovsko cerkvijo* (sedaj Šajn, op. p.). *Platno sta tkala na statvah iz lanene preje. Štrene lanu so jim priskrbeli okoliški kmetje iz Harij, Šembij in Soz."* Kmetje so zemljo za setev lanu pognojili in globoko preorali že je-sen. Sejali so ga od septembra do marca. Jesenskega so imenovali "ozimec", pomladanskega pa "jar lan". Ko je dozorel, so ga iz zemlje ruvali, kaj lan se ni smel žeti. V nadaljevanju postopka so posebnimi glavniki (gradešami) ločili njegove gl vice od stebel, ki so jih namakali v vodi in suši zato, da je odstopila zunanja skorja in da se zmehčalo lepilo med vlakni. Lanena stebla s sušili v sušilnicah ali sušilnih jamah. Medtem s omlatili tudi glavice, da so dobili seme za n slednje leto. Suh lan so žene trle na trlicah (p sebne naprave, s katerimi se dobi grobo predivo tako da so ločile vlakna za predivo od stebe Grobo predivo so izčesale na grebenih v mehk kodeljo, ki so jo privezale na preslice ali poko čne palice na kolovratu. Od čistosti prediva bilo odvisno, kakšno vrsto platna bodo pozne stkali. Pri Belinovih so za tkanje uporabljali stat vse do leta 1920. Platno je bilo navadno širo 70 cm, uporabljali pa so ga za rjuhe, prte, brisač obleke in srajce. Če so hoteli izdelati rjuho zakonsko posteljo, so morali najprej zelo natan čno sešiti dve širini, šele nato so jo okrasili naštikanim monogramom. Prav takšno starinsk rjuho, izdelano v domači delavnici, hrani gos Eva Ražem.

Na koncu si ne morem kaj, da ne bi omenil dveh oblačil, ki sta na razstavi še posebej izs pali. Zelo zanimiv je bil "patent" prvih spodn hlač, ki so segale do kolen, čeprav hlačnici ni bili prišiti skupaj. Še bolj je bila zanimiva zgod o potovanju bele rute v Ameriko in nazaj. V nevesta, ki se je pripravljala na poroko, je im v bali ročno izdelana oblačila in posteljnino. babica gospe **Antonije Dekleva** s Prema ni izjema. Ko se je njen sin odpravljal s trebuh za kruhom v Ameriko, mu je stisnila v roke sv poročno ruto. Sin je v Ameriki umrl, njegova na, sicer Angležinja, pa jo je prinesla nazaj. let staro in ročno izdelano ruto je na razst prinesel malošolar **Luka Furlan**, ki mi je zaup da bo skrb zanjo prevzel sam. Njegov odnos spoštovanje domače dediščine naj prevzame še drugi otroci in njihovi starši.

Vida Ba

KINOLOŠKI KOTIČEK

Začela se bo "pasja mala šola"

Verjetno še zadnji poletni pozdrav pasjeljubcem na Bistriškem v tem letu, saj se tudi jesen nezadržno bliža, s tem pa tudi pričetek šole, tako za osnovnošolce in srednješolce, kot tudi za lastnike psov, ki boste želeli svoje ljubljence naučiti pravilnega obnašanja doma in v mestu.

Tudi pri Kinološkem društvu Ilirska Bistrica bomo v septembru pričeli s tako imenovano "pasjo malo šolo". Gre za srečanja lastnikov mladih psov in psov na društvenem prostoru, kjer se nekajkrat na mesec pogovarjamo o tem, kako delati z mladim psom, kaj ga je najprej potrebno naučiti, da bo v hiši red, kaj kuža sme in ne sme, kako ga naučimo primernega obnašanja do domačih in tujcev, kako ga prevažamo v avtomobilu in kako ga naučimo najnujnejših ukazov, da bomo z njim čim lažje shajali. Pogovarjali se bomo o prehrani psa, o skrbi za njegovo zdravje in še o marsičem drugem. Seveda pa bo najpomembnejši del srečanj pričetek vzgoje psa in učenje nekaterih vaj, kot so: sedi, pridi, prostor (to pomeni lezi), išči, čakaj. Za čas srečanj se bomo dogovarjali sproti, tako da bodo termini ustrezali večini.

V ponedeljek, 15. septembra 1997, se bo v gostilni Škorpion (pri Rajotu v Rečici) ob 17. uri začelo prvo srečanje lastnic in lastnikov mladih psov, ki bi želeli obiskovati "pasjo malo šolo". Priporočena starost psov je od 2 do 9 mesecev.

Na srečanje pridite brez psa, a s kupom vprašanj o problemih pri delu z vašim štirinožnim prijateljem, na katera morda ne veste odgovorov. Skušali vam bomo odgovoriti in svetovati. Srečanja bodo tudi letos potekala tako, da bomo lastnice in lastniki, v naravi in pod vodstvom "vodje male šole" **Vojka Štembergarja**, svoje kužke učili večin in znanj, potrebnih za normalno življenje psa v družini ter njegovo sožitje z okolico, v kateri živi. Vedite, da sploh ni pomembno, če ima pes rodovnik ali ne. Seveda bo za vse potrebna predvsem volja in veliko časa, ki pa naj nam ga ne bo žal, saj se bo obrestoval, ko bo kuža odraščal in postal pes.

Pri kinološkem društvu organiziramo "pasjo malo šolo" že tretje leto in ocenjujemo, da je njeno poslanstvo kar uspešno. Več kot trideset mladih in starejših lastnikov, moškega in ženskega spola, delavcev in izobražencev je na dosedanjem šolanju spoznavalo, da pes ni zgolj žival, priklenjena na verigo, zaprta v pesjaku ali stanovanju, ampak inteligentno živo bitje, ki zna prisluhniti, ki nam zna ustreči, ki se zna skupaj z nami veseliti, ki občuti naše razpoloženje in nam bogati vsakdan. Zato si tudi v društvu želimo, da bi bilo udeležencev čimveč.

Že nekaj časa poteka v svetu, pa tudi v Sloveniji, pomembna raziskava o odnosu ljudi do kakovosti življenja. Za to akcijo sta dala pobudo Svetovna zdravstvena organizacija in Mednarodna organizacija za sožitje z živimi bitji. Na mednarodni konferenci *"Živali, zdravje in kvaliteta življenja"* v lanskem letu, je bila med drugim sprejeta tudi deklaracija, ki poziva vlade, parlamente, stranke in druge institucije držav sveta, da sprejmejo ukrepe, ki bodo urejali človekovo okolje tudi tako, da bodo upoštevane potrebe in značilnosti domačih živali in njihovih lastnikov. Še posebej naj bi spodbujali učitelje, da bodo sprejeli v šole in programe male živali; zagotovili naj bi dostop malih živali v bolnice, otroške vrtce, domove za ostarele in v druge ustanove, ki skrbijo za ljudi vseh starosti, ti pa potrebujejo stik z živalmi. V Sloveniji deklaracija žal ni doživela potrebne pozornosti, zato jo v zadnjem času s posebno raziskavo med raznimi institucijami v državi ponovno oživljata Inštitut za družbene vede Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani in revija "Moj pes". Z rezultati vas bomo seznanili takrat, ko bodo le-ti analizirani.

Med poletnimi meseci smo malce počivali, zato pa bralcem Snežnika ponovno zastavljamo nagradno vprašanje. Tisti, ki bo prvi pravilno odgovoril, bo prejel praktično nagrado kinološkega društva. Pokličite v večernem času na tel. številko 41-310. Vprašanje se tokrat glasi: **Koliko pasjih pasem priznava mednarodna kinološka organizacija?** Želimo vam veliko uspeha pri sporočanju najtočnejše številke.

vš

KONJENIŠTVO

Obisk turističnih kmetij in gradov

Konjeniško društvo "Snežnik" Ilirska Bistrica je 26. in 27. julija 1997 pripravilo drugi pohod "Snežniške konjenice", tokrat po gradovih in turističnih kmetijah ilirskobistriške občine. Na konjeniškem poligonu Žabovica se je v soboto zbralo 19 konjenikov, nekaj članov društva pa se jim je pridružilo kasneje, tako da jih je na pohodu sodelovalo 25.

Kolona konj in jezdecev se je iz Ilirske Bistrice odpravila proti turistični kmetiji Bubec pri Zarečju, od tam pa je krenila proti Smrjam in na Premski grad (na sliki). Po kratkem odmoru so se spustili v Spodnjo Bitnjo ter obiskali podkovskega kovača in turistično kmetijo Janezinovi na Janeževem Brdu. Pot jih je nato vodila na Šilen tabor ter grad Kalec pri Knežaku, kjer jim je Franc Gombač v gostilni Zala povedal marsikaj zanimivega o gradovih na Ilirskobistriškem tudi v podgrajskem narečju. Prvi dan pohoda so konjeniki zaključili na Mašunu pred tamkajšnjo graščino.

V nedeljo so prijezdili na Sviščake in se po jablanski poti mimo Kozleka spustili do Jablanice in starega gradu, na Žabovico pa so prispeli vsi jezdeci in konji nepoškodovani ob 18. uri zvečer.

"Snežniški konjenici", ki namerava v prihodnjih letih obiskati še druge kraje v ilirskobistriški in sosednjih občinah, je poveljeval njen stotnik **Jadran Dekleva**, organizacijski odbor (**Marjan Benigar**, **Vladimir Vinšek** in **Marjan Logar**) je vodil predsednik društva **Andrej Jelen**. Pohoda so se udeležili tudi člani "Kumske konjenice" in Konjeniškega društva "Jezerina" iz Obrova ter zamejci iz Italije, na ciljnem prostoru pa sta **Franc Martinčič** in **Sandi Gombač**, predstavnika Združenja konjenic Slovenije, vsem skupaj zaželela še veliko medsebojnega sodelovanja.

LJUDJE IN GORE

Slovesno in veselo na Snežniku

Tudi letošnje, že 29. srečanje na Snežniku (nedelja, 17. avgusta), je zvabilo na teme te naše gore množico domačih planincev, prijateljev Snežnika in domačega planinskega društva. Srečanje nad 500 zbranih je bilo tokrat v znamenju slavja ob 90-letnici domačega planinskega društva, zato so bili med prisotnimi tudi predstavniki domače občine, planinske zveze in planinskih društev iz Postojne, Sežane, Kopra in Ljubljane.

Po pozdravu predsednika PD 'Snežnik' Ilirska Bistrica **Janeza Žiberta**, je društvu ob njegovi 90-letnici čestital tudi **Zorko Šajn**, predsednik občinskega sveta. Obilen aplavz je doživel tudi 90-letni **Stane Pečar** iz Ljubljane, najstarejši udeleženec srečanja in velik prijatelj Snežnika; bistriškim planincem se je zahvalil za pozornost, ki mu jo izkazujejo ob njegovih obiskih Snežnika, saj ga zvesto obiskuje že desetletja. Jubileju društva so vsi prisotni nazdravili s pridelkom upokojenega novinarja **Justa Ivanoviča** iz Izole, rednega spremljevalca številnih planinskih prireditev, o katerih je poročal s Snežnika več kot dvajset let.

Kot je že običaj, so bili nagrajeni tudi naj udeleženci: najštevilnejši družini **Krašovec** in **Čeligoj** iz Ilirske Bistrice, najtežji udeleženec z obilnim centom žive teže **Igor Primc**, pa zdomska družina, ki je prišla domov in na Snežnik iz Severne Amerike idr.

Množico zbranih planincev in prijateljev Snežnika je pozdravil društveni predsednik Janez Žibert. Med udeleženci slovesnosti ob 90-letnici PD 'Snežnik' je bil tudi devetdesetletnik Stane Pečar iz Ljubljane.

Posebej za to priložnost so bistriški planinci dokončali dela pri ureditvi zimske sobe s tremi ležišči in štedilnikom v stari drvarnici ob Koči na Snežniku, namestili nekaj novih kažipotov, ob jubileju izdali tri barvne razglednice snežniškega planinskega cvetja, z rdečo murko, planiko in travnolistno vrčico, dali izdelati jubilejne priponke in nalepke.

Na dan slavja na Snežniku je v koči delovala prava pošta **"6259 SNEŽNIK"** z mnogimi poštnimi uslugami. Uporabljala je poseben priložnostni poštni žig z grafično podobo travnolistne snežniške vrčice, ki je bila na Slovenskem prvič odkrita prav na Snežniku pred 170 leti. Žig je oblikoval domačin **Romeo Volk**.

Za prijetno počutje številnih obiskovalcev Snežnika in njegove planinske okolice so gostoljubno poskrbeli oskrbniki, družina **Ferlež** v *Koči na Snežniku*, družina **Lopuh** v *Planinskem domu na Sviščakih* in **podgorski planinci** v *Koči na Kozleku*.

Pri letošnjih jubilejnih prireditvah je bistriške planince podprla *Banka Koper*.

Tekst in fotografija:
Vojko Čeligoj

SLIKOVNA KRIŽANKA

SESTAVIL: M. M.

NESREČNA ŽENSKA · DOM ZA ŠOLARJE · MESTO V TURČIJI · VZPETINA · PREDUJEM · SRBSKA IGRALKA · GRŠKA BOGINJA LOVA · IME SKLADATELJA JENKA

SLAPOVI V AMERIKI · NOTRANJI DEL SRCA · STAREŠINA · FRANCOSKI FILOZOF · ELDA VILER · ITALIJANSKI KAMION

20. IN 15. ČRKA · LJUBLJANA · ČAS JOSIPA BROZA · INDIJSKA BOGINJA · PLOŠČINSKA MERA · DOLGA DOBA · ŠAJN · POSLOVNA ENOTA

ŽENSKO IME (KUČAN) · 4. IN 15. ČRKA · GOROVJE V AZIJI · GR. MIT. POŠAST

TENKA MORSKA ŽIVAL · GOL MOŠKI · STRD · ITAL. PREDLOG · RAZISKOVANJE

AZIJSKA UTEŽNA MERA · REKA V JUŽNI AMERIKI · TREFALT · FRANCOSKI ČLEN · PERZIJA · NJORKA

DELAVEC V POLNILNICI · BREZPRAVNI V TURČIJI · PISTA NA PORTUGALSKEM · RESEN ČLOVEK

REKA V ANGLIJI · ŽENSKO IME · REKA V PENDŽABU · SLOV. PESNIK · GL. MESTO BANGLADEŠA

SLOVENSKI IGRALEC · FRANCOSKI SKLADATELJ · ŠARENICA · PRISTANIŠKA NAPRAVA · RABIN · JAPONSKO MESTO

SLOVENSKI GLASBENI PEDAGOG · SLOVENSKA TISKOVNA AGENCIJA

MESTO NA MADAGASKARJU · DANSKI OTOK · DEBELA PALICA · AMERIŠKO M. IME

IZRAELSKI PEVEC OFARIM · Ž. IME · KAZALNI ZAIMEK · RAČUNALNIK · 8. IN 12. ČRKA

ŽENSKI GLAS · RUSJANOVO LETALO · NAGLASNO ZNAMENJE

KARLOVAC · LOŠČILO · KEMIČNI ELEMENT

Rešitev križanke iz julijske št. (vodoravno): Zupan, Inana, misel, ski, kajak, RM, Ritola, JS, koitus, nistatin, obtoženka, Imeno, kec, Maas,Lewis, orhitis, Lisac, študent, la, Rim, malarija, star, en, sredinec, TO, barit, šepet, riž, Adakale, IRA, Ive, naborek, non, lak.

ILIRSKA BISTRICA

Občina Ilirska Bistrica

PAPIRNICA

LineaArt

6250 Il. Bistrica
BAZOVIŠKA 19, 067/42-077

RENAULT

AVTOSERVIS SMRDELJ VALTER

Bazoviška 44 - 6250 Ilirska Bistrica, Tel. 067/41-175 - Fax. 067/81-298

NA ZALOGI SO VSI MODELI VOZIL RENAULT.

MOŽNOST NAKUPA NA KREDIT T+5%.

ZALOGA: **MÉGANE SCÉNIC RT 1.6e**

V TEM MESECU ZA GOTOVINO POPUST!

MOŽNOST STARO ZA NOVO

Plama-pur

SUMA

Suma inženiring d.o.o.
Bazoviška 18, 6250 Ilirska Bistrica
telefon: 067/41-504, telefax: 067/81-042

GA

COMMERCE

GRAFIČNE STORITVE IN TRGOVINA d.o.o.
6250 Ilirska Bistrica

GRAFIČNI ATELJE IN UREDNIŠTVO ČASOPISA SNEŽNIK
Bazoviška 40, tel. 067/81-297, fax. 067/41-124

PAPIRNICA - LINEA ART
Bazoviška 19, tel/fax. 067/42-077

ProVITA®

Inženiring d.o.o.
6250 Ilirska Bistrica
Vilharjeva 27
tel. 067/41-820

KSP

ILIRSKA BISTRICA
Prešernova 7

TOKIS

Vojkov drevored 14, 6250 Ilirska Bistrica

Najem in prodaja prostorov za:
- proizvodnjo
- skladiščenje
- in pisarne

Informacije: tel. 067/81-188

transport terminal
ilirska bistrica

M&R

FIZIOTERAPIJA IN TRGOVINA

Rozmanova ul. 1
6250 Ilirska Bistrica
tel./fax: 067/41-156

- zelena zdravila
- čaji in čajne mešanice
- ortopedski pripomočki
- ortopedski vzglavniki
- madicinska kozmetika
- preventivne in terapevtske kompresijske nogavice
- obvezilni program
- Chicco program za otroke in otroška hrana

Zavarovanim osebam izdajamo tehnične pripomočke na naročilnice (recepte).

Gozdno Gospodarstvo Postojna

primorje ajdovščina

ENOTA BISTRICA IL. BISTRICA

CENJENIM STRANKAM NUDIMO:
- vse vrste gradbenih in mizarskih storitev, asfaltiranje, montažne hale,
- prodajamo vse vrste betonov, pesek, mivko in vse vrste betonskih izdelkov,
- izposojamo gradbene odre in opažni material.

IRBIS

IRBIS d.o.o.
KOSEZE 32C
6250 ILIRSKA BISTRICA
TEL/FAX: +386 (0)67/41-082

... VSE ZA ČISTEJŠE OKOLJE

Poleg proizvodnje čistilnih sredstev in oskrbe z artikli za osebno in splošno higieno nudimo usluge čiščenja vseh vrst talnih oblog

URNIK
VSAK DAN 7 - 14
PRVA SOBOTA V MESECU 8 - 12

PUR PLATEX d.o.o.

Gradišče 51
6243 OBROV
Telefon: 066/88-016
Telefax: 066/88-033

PE PODGRAD
Podgrad 110
6244 PODGRAD
Telefon: 067/85-031, 85-210

OSCAR

SERVIS GOSPODINJSKIH APAPARATOV

OSKAR SAMSA s.p.
Maistrova 17, 6250 ILIRSKA BISTRICA, TELEFON: 067/41-101

SERVISIRAMO VSE VRSTE GOSPODINJSKIH APARATOV (GORENJE, CANDY, ZANUSSI ...)

DELOVNI ČAS

VSAK DAN OD 8⁰⁰ DO 14⁰⁰ URE IN OD 16³⁰ DO 18³⁰
SOBOTA OD 8⁰⁰ DO 12⁰⁰ URE

CENIK OGLASOV

1. cela stran	28 x 35 cm	90.000 SIT
2. polovica strani	28 x 17 cm	45.000 SIT
3. četrtina strani	14 x 17 cm	22.500 SIT
4. osmina strani	14 x 8,5 cm	11.250 SIT
5. šestnajstina strani	6,5 x 8,5 cm	5.700 SIT

Cena dvobarvnih oglasov na prvi in zadnji strani je višja za 30%. Za večkratno oglaševanje znižamo ceno po dogovoru.

Pokličite: "GA commerce",
Bazoviška 40, 6250 Ilirska Bistrica,
tel.: 067/81-297, fax: 067/41-124

Snežnik

UREDNIŠTVO
6250 Ilirska Bistrica, Bazoviška 40

NAROČILNICA

_____
ime

_____
priimek

se naročam na časopis SNEŽNIK.
Prosim, da mi ga pošiljate na naslov:

_____

_____

_____

V _____ *, dne* _____

podpis: _____

V dvanajstih dneh od Obale do Prekmurja

Prehodila sva diagonalo Slovenije

Bralci lahko v javnih sredstvih obveščanja večkrat zasledite članke in novice o premagovanju različnih zemljepisnih razdalj na vse možne načine. Tudi premagovanje Slovenije poprek, počez in naokoli je zelo popularno in se mu ne more upreti marsikateri športnik, rekreativec ali navaden smrtnik. Marsikdo si zada tak cilj v okviru svoje športne dejavnosti zato, da sam sebi in tudi drugim dokaže svoje sposobnosti ali čar določenega športa. Premagati pot čez Slovenijo po diagonali z Obale do Prekmurja (ali obratno) je v različnih športih največkrat preizkušena varianta, saj so jo zmogli že v enem dnevu z balonom in s kolesom ter v etapah pretekli ali prehodili. Pred kratkim jo je Primorec Dag Kleva prejahal na konju, o čemer so pisale tudi Primorske novice. Ni mi pa znano, da bi to pot na kakršenkoli športen način premagal kdo iz naše občine, seveda do letos, ko sta to storila Slavko Škoberne in Anton Boštjančič. Ne bi pa imel nič proti, če bi me kdo v tej trditvi demantiral.

Že zaradi zanimivosti, pa tudi kot športen dosežek, želim predstaviti ta podvig našega znanca Slavka Škoberneta iz Harij, ki smo ga kot pohodnika predstavili že v lanski, majski številki Snežnika. Tokrat mu moramo ob rame postaviti tudi prijatelja Antona Boštjančiča z Janeževega Brda. Medtem ko je Slavko že preizkušen pohodnik (letos je bil na pohodu v Švici), se je Anton začel ukvarjati s pohodništvom šele pred kratkim; maja letos je bil prvič na 50-kilometrskem nočnem 'Rokovnjaškem pohodu' od Trojan do Kamnika, drugi nastop je opravil na 'Maratonu državnosti', 25. junija v Celju, v tretje pa je že prehodil Slovenijo.

Prav to popotovanje vam predstavljamo tako, kot ga je s prijateljem doživel Slavko Škoberne. *Z. D.*

Že dolga leta me je spremljala želja, da bi enkrat prehodil našo deželo - Slovenijo. Pa je bilo vedno nekaj, da nisem mogel na pot. Ampak lani, na nekem pohodu, sem pa zatrdno sklenil: drugo leto pojdem za-

Slavko in Anton na začetku dolge poti

gotovo. Ideja se je zdela zelo zanimiva in izzivalna tudi mojemu kolegu Antonu Boštjančiču in odločil se je, da se mi bo pridružil. Zamisel je bila taka: potegnila sva najdaljšo možno ravno črto prek Slovenije in to črto je bilo treba prehoditi. Seveda v naravi ne moreš hoditi v ravni črti, zato sva si na karti v merilu 1 : 100.000 začrtala približne poti, tiste, ki so najbližje začrtani diagonali. Odločila sva se, da bova začela v Sečovljah in končala v Kóbilju - zadnji vasi pred madžarsko mejo. Zračne razdalje je 255 kilometrov, ocena dejanskih kilometrov pa okoli 400. Računala sva na 10 dni hoje.

Končno sva se le pripravila in v ponedeljek, 28. julija 1997, krenila od doma. Vse, kar sva nujno potrebovala na poti, sva imela v nahrbtnikih, ki sta bila težka okoli 15 kilogramov. V njih sva imela marsikaj: od kopalnice do kuhinje in spalnice, pa tudi majhno lekarno in kup drugih stvari (busola, daljnogled, karte, fotoaparat).

Moja žena Janja naju je z avtomobilom zapeljala na start pohoda in ob 7^{30} sva v Sečovljah začela najino avanturo. Že takoj na začetku naju je čakal težak vzpon. Takih vzponov je bilo pozneje na najini poti še kar nekaj. Začela sva v telovadnih copatih, kar je bila velika napaka. Razbeljen asfalt naju je tiščal od spodaj, težka nahrbtnika in velika vročina pa od zgoraj.

Še dobro, da sva se ustavila v Pobegih, pri Tonetovih sorodnikih, kjer sva pokosila in se odpočila. Pot naju je peljala naprej preko Dekanov na Tinjan. Pred vzponom sva se preobula v planinske čevlje, ki sva jih potem uporabljala celo pot. Vzpon na Tinjan je bil zelo naporen. Z vrha sva se potem spustila v Osp, kjer sva tudi prvič prespala, in sicer v kampu.

Zjutraj sva si pred nadaljevanjem poti zmasirala mišice na nogah in si oskrbela žulje - to se je potem ponavljalo vsako jutro. Po lepem vzponu proti Socerbu sva pot nadaljevala kar počez do Ocizle in preko Klanca do Kozine, po cesti v Rodik, naprej v Matavun, Škocjan, Brežec, na cesto za Pivko in v poznih urah prišla do Gradca pri Pivki k mojim staršem, dodobra izčrpana od naporne poti, pa tudi nevihta naju je že lovila.

Naslednje jutro (tretje po vrsti) sva v prekrasnem vremenu in dobro spočita nadaljevala pot preko strelišča Poček, čez Javornike, kjer sva se pri sestopu na cerkniško stran malo izgubila in napravila kakih 10 km dolg ovinek. Končno sva prišla do Cerkniškega jezera. Prečkala sva ga po makadamski cesti, prišla v Cerknico in še isti dan do Begunj. Tu sva tudi tretjič prespala.

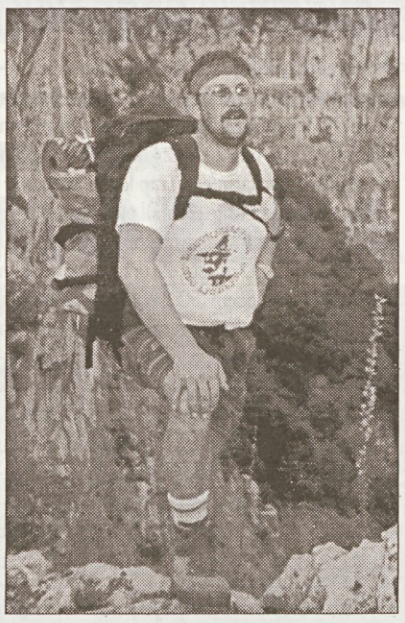

Pod znanimi osapskimi stenami

Prečkanje Cerkniškega jezera

Četrti dan naju je čakal prehod čez "konec sveta", kot pravijo v teh krajih. Gre namreč za kanjon Iške, ki je kakih 400 metrov globoko vrezan v okoliško pokrajino. Tu čez ne vodi nobena prevozna pot, razen daleč naokrog na južni strani. Po hudem spustu na dno in še hujšem vzponu na drugo stran reke, sva prišla mimo kmetije Bukovec na Krvavo peč, ki je že na Dolenjskem. Od tu sva jo mahnila proti Kureščku, kjer sva prenočila v romarskem domu. Ta dan nama je minil v lepem in vročem vremenu, zato pa je ponoči začelo deževati.

Dopoldne petega dne je dež na srečo toliko prenehal, da sva lahko nadaljevala. Hodila sva mimo zanimivih krajev: tu ribnik, tam mlin na vodo, skoraj v vsaki vasi pa slikovite kapelice ali samo znamenje in obvezen gasilski dom s podobo sv. Florjana. Popoldne sva pol ure vedrila pod neko lipo, nato pa nadaljevala pot mimo Grosupljega do Višnje Gore, kjer sva prespala pod nadstreškom garaže nekega gospoda Petra, ki naju je zjutraj pogostil s kavo in zajtrkom.

Pot naju je od tu vodila čez gričevnat svet mimo nekaj vasi do Šmartnega pri Litiji. Tu sva si za spremembo privoščila "ta pravo" kosilo v gostilni "Pri Mačku". Potem pa pot pod noge in v enem zamahu do Zagorja, kjer nisva imela sreče s prenočiščem, zato sva prespala nad mestom kar pod velikim hrastom, zadovoljna z najinim šestim dnevom.

Naslednji dan je bil pred nama težak vzpon čez Mrzlico in pot do Vrbja blizu Žalca v Savinjski dolini, kjer naju je pri mojih sorodnikih čakala moja žena Janja. Odločila se je namreč, da naju bo od tu naprej spremljala - seveda tudi ona peš. Tudi sedmega dne - v nedeljo, je sonce pripekalo kot za stavo, tako da sva v Vrbje prispela šele pozno popoldne. Prespali smo pri "žlahti" in naslednje jutro krenili novim doživljajem naproti, že osmič po vrsti.

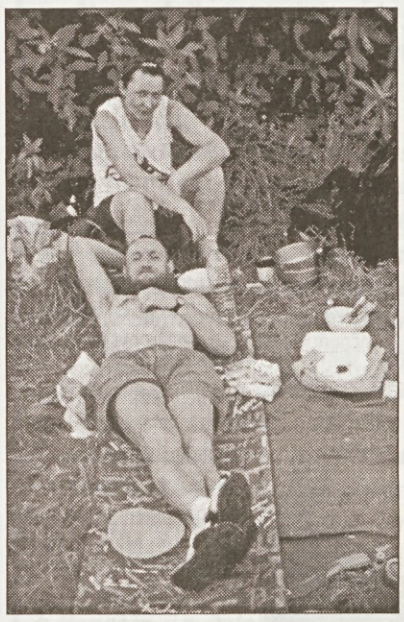

Slavko in Janja pred Poljčanami

V Celju smo bili dogovorjeni s prijatelji iz Društva maratoncev in pohodnikov Celje, katerega član sem tudi sam. Dobili smo se v nekem bifeju, to druženje pa nas je tisti dan spravilo ob kake 4 ure hoje. Kljub temu smo uspeli priti do Hotunj, vasi, ki je oddaljena 17 kilometrov od Celja v smeri proti Ptuju. Na Hotunjem smo dobili prenočišče pri družini Ivanšek, ki nas je nastanila kar v dnevno sobo. Prijazni gostitelji so nam ponudili tudi kopalnico, zjutraj pa so nas postregli še z zajtrkom. Res izredno gostoljubje.

Deveti dan nas je pot v zelo soparnem vremenu vodila mimo Poljčan proti Ptuju. Popoldne je začelo rahlo deževati, kljub temu pa smo prišli do vasi Mostečno. Prespali smo v domu Lovske družine Makole, v katerem smo imeli na razpolago tudi kopalnico s toplo vodo!

Deseti dan nas je pričakal z mokrim pozdravom. Deževalo je v presledkih, tako da nam je uspelo priti le do Ptuja. Zaradi močnega naliva smo se odločili, da gremo od Ptuja do Veržeja z avtobusom in ta del poti potem prehodimo za nazaj. Tako je tudi bilo. Zvečer smo bili že v Veržeju, kjer smo si poiskali prenočišče pri sestrah frančiškankah Brezmadežne Marije Device. Prijazno so nas sprejele in nam nudile kuhinjo, kopalnico in sobo. Tako smo lahko spočiti in dobre volje v lepem vremenu začeli enajsti dan pohoda.

Že takoj zjutraj smo prečkali Muro in po kakih 30 kilometrih asfaltirane ceste po ravnem Prekmurju ob 17. uri končno prišli v Kobilje. Tako nam je ostal samo še en dolg: prehoditi pot iz Veržeja čez Slovenske gorice v Ptuj. Z avtobusom smo se odpeljali v Mursko Soboto, kjer naju je Janja zapustila in se vrnila v Vrbje pri Žalcu. Kljub vsemu je v štirih dneh prehodila okoli 120 km.

Midva s Tonetom pa sva se z avtobusom zapeljala do Veržeja, od koder sva še isti večer prepešačila pot do Križevcev. Tu sva prespala na terasi bifeja pri avtobusni postaji in jo naslednji dan - dvanajsti in zadnji - mahnila proti Ptuju. Ta dan se skoraj nisva ustavljala, ker sva hotela čimprej končati. In ob 15^{30} sva končno prišla v Ptuj, najino zadnjo postajo na dolgi poti.

Vse bolečine v mišicah, vsi žulji, vsi napori, vse je bilo v hipu pozabljeno, ko sva sklenila najino okrog 400 kilometrov dolgo pot. Na poti nisva hitela, zato tudi zamuda dveh dni. Hotela sva podoživeti kraje skozi katere sva hodila, govoriti z ljudmi, ki sva jih srečevala. Hotela sva občutiti Slovenijo in mislim, da nama in nam je uspelo. Spoznanje, da so v Sloveniji skoraj povsod dobri ljudje, ki so ti pripravljeni pomagati, ti voščiti besedo ali dve, ti celo ponuditi prenočišče, je bilo vredno truda te poti. Doživetja so bila res nepozabna in ni mi žal štirinajst dni dopusta. Kot pravi neki reklamni slogan: *"Bogastvo ni v avtu, ampak v nogah!"*

Slavko Škoberne

Na mostu čez Muro

Na koncu poti

LOKOSTRELSTVO

Maja Štefančič preseneča

Dolores Čekada je kljub finančnim težavam odpotovala na *svetovne igre* v Lahti na Finskem. Sredstva smo ji zagotovili v klubu, saj si je zaslužila nastop na tako odmevnem tekmovanju, ki je potekalo od 8. do 10. avgusta 1997. Kot članica slovenske reprezentance je v disciplini goli lok osvojila ***9. mesto*** med najboljšimi lokostrelci z vseh koncev sveta. Dolores je pred tem (26. in 27. julija) nastopila tudi na *grand prix turnirju* v avstrijskem Gurglu, kjer bo naslednje leto svetovno prvenstvo. V svoji disciplini je premočno zmagala.

V klubu moramo še posebej pohvaliti komaj štirinajstletno **Majo Štefančič**, ki je zastopala barve slovenske ženske mladinske reprezentance na *finalu evropskega mladinskega pokala*. Tekmovanje je potekalo med 8. in 10. avgustom v Tachertingu (Nemčija). V posamični konkurenci se je med Slovenkami najbolje odrezala, saj je dosegla rezultat 1271 krogov in se uvrstila na ***8. mesto***. Skupaj s sotekmovalkama **Sašo Cvetko** in **Majo Marcen** se je izkazala tudi v ekipnem delu tekmovanja. V bojih na izločanje je slovenska ekipa opravila z vsemi reprezentancami in osvojila ***ekipni naslov*** v disciplini compound.

• Maja Štefančič je z odličnimi rezultati, ki jih je dosegla v zadnjih tekmah za mladinsko reprezentanco in na mladinskem državnem prvenstvu (na sliki), izpolnila kriterije za pridobitev naziva športnika mladinskega razreda.

23. avgusta smo bili Bistričani organizatorji *mladinskega in veteranskega državnega prvenstva v disciplini 900 krogov*. V prelepem sončnem vremenu se je na trnovskem stadionu zbralo skoraj 100 lokostrelcev iz vse Slovenije. ***Državni prvaki*** za leto 1997 so postali: **Boštjan Kaluža** pri dečkih olimpijski slog, **Dunja Štembergar** pri kadetinjah olimpijski slog in **Maja Štefančič** pri kadetinjah compound **z novim kadetskim državnim rekordom 793 krogov**. Druga sta bila **Tomaž Rojc** in **Robert Jaksetič**, tretja mesta pa so osvojili **Jan Šuštar**, **Josip Maljevac** in **Vanja Štembergar**. Tekma je štela tudi za ***slovenski pokal***, tako da so v tej konkurenci nastopili še člani in članice.

V naslednjem mesecu nas čaka še nekaj tekem, po katerih bo jasen razplet v slovenskem pokalu in absolutnem državnem prvenstvu v disciplinah 900 krogov ter arrowhead.

Vse v zlato!

Igor Šuštar

ŠPORTNI OBJEKTI

Urejanje Športnega centra Trnovo

Olimpijski komite Slovenije je za ureditev trnovskega športnega centra iz loterijskih sredstev namenil 1,5 milijona tolarjev, vendar pa je denarja že zmanjkalo.

Do sedaj je ilirskobistriška športna zveza sofinancirala namestitev tribun ob nogometnem igrišču, v Športno dvorano OŠ A. Žnideršiča je postavila nove table za koše, stare pa prenesla na igrišče v Športni park Nade Žagar, kjer igra košarko največ Bistričanov. V športnem parku je bila s pridobljenimi sredstvi asfaltirana peščena površina ob košarkarskem igrišču in obnovljen del zidu med košarkarskim in rokometnim igriščem.

Mladi ljubitelji odbojke so zadnje počitniške dni posvetili urejanju igrišča za odbojko na mivki v Športnem centru Trnovo (na sliki), kjer stoji tudi košarkarsko igrišče, ki je prav tako potrebno obnove. Na žalost je zmanjkalo denarja za nakup minimalne količine mivke, ki stane približno pol milijona tolarjev, zato na športni zvezi upajo, da jim bodo na pomoč priskočili sponzorji in občina. Odbojka na mivki, ki navdušuje številne mlade na vseh plažah sveta, postaja zadnja leta vse bolj priljubljena tudi v Sloveniji.

Ob igriščih v Trnovem pa namesto urejene zelene trate raste bujno zelenje, saj nihče noče prevzeti odgovornosti za urejanje javnih zelenih površin v športnem centru.

S. Lovec

TRAP

Gorazd Slemenšek mladinski podprvak

Napovedi iz prejšnje številke Snežnika so se uresničile. Mladi strelci Trap kluba Ilirska Bistrica so se odlično odrezali na mladinskem državnem prvenstvu, ki je bilo 23. in 24. avgusta v Kazljah na strelišču tamkajšnjega Trap kluba Svoboda.

Gorazd Slemenšek je izpolnil pričakovanja, saj se je v konkurenci nekaj manj kot 30 tekmovalcev uvrstil na odlično ***2. mesto***. Za državnim prvakom **Dejanom Gombocem** (SD Štefan Kovač Murska Sobota), ki je zadel 124 golobov, je zaostal le za štiri zadetke. Dobro se je odrezal tudi **Ivo Kompan**, ki se je uvrstil na 7. mesto, **Marko Slemenšek** je bil 17., **David Kožman** pa 21.

Ekipno so se bistriški mladinci (**G. Slemenšek**, **M. Slemenšek** in **I. Kompan**) z zadetimi 273 golobi uvrstili na ***3. mesto*** za drugouvrščenimi strelci iz Murske Sobote (283) in zmagovalci iz Ormoža (284).

• Gorazd Slemenšek si je po dosedanjih merilih Olompijskega komiteja Slovenije z 2. mestom na državnem prvenstvu priboril naziv športnika mladinskega razreda.

Članska ekipa strelcev na glinaste golobe se pripravlja na državno prvenstvo, ki bo konec avgusta na strelišču Panovec v Novi Gorici. Ena izmed zadnjih možnosti za doseganje norme je bilo regijsko prvenstvo na istem strelišču (16. avgusta). Na tej tekmi sta nastopila le **Sandi Rolih**, ki si je s 5. mestom (86 golobov) pristreljal normo, in odlična **Tamara Matko**, ki je zasedla 3. mesto, le en zadetek manj kot prvo- in drugouvrščena strelca.

Z. Debevc

MALI NOGOMET

Adidasov turnir

Mlajši dečki ŠD Nogometna šola 'Bistrc' so 23. avgusta nastopili na Adidasovem malonogometnem turnirju na ograda v sklopu prireditve "Streetball" v Ljubljani, ki jo je organizirala Nogometna zveza Slovenije skupaj s podjetjem AFP Dobova, zastopnikom Adidasa.

Nastopile so predvsem ekipe slovenskih prvoligašev in uspešnih nogometnih šol. Bistričani so tekmovali v precej težki skupini, kar se je potrdilo na koncu tekmovanja. Čeprav žreb ni vplival na optimizem bistriških nogometašev, je bila višja in močnejša ekipa NK SCT Olimpija prehud nasprotnik, saj je zmagala z rezultatom 9 : 2. Ko si si naši fantje ogledali nekaj tekem, so šele spoznali, kako se igra nogomet na ograda in so v preostalih dveh tekmah z NK HIT Nova Gorica in NK Triglav Kranj pokazali, da znajo igrati. Čeprav so obe tekmi izgubili (1 : 0), sta bili napeti in zanimivi do konca. Za primer naj povem, da je Triglav premagal SCT Olimpijo z rezultatom 4 : 2, kar je dovolj velik pokazatelj neizkušenosti naših igralcev na prvi tekmi s SCT Olimpijo.

Namen udeležbe na turnirju je bil kljub slabemu rezultatu dosežen, saj so fantje na koncu ugotovili, da ne zaostajajo veliko za slovenskim nogometnim vrhom v svoji kategoriji. Že to je bilo dovolj, da so se zadovoljni vrnili domov v Ilirsko Bistrico, s prikazano igro mladih pa je bilo zadovoljno tudi vodstvo Nogometne šole 'Bistrc'. Sklenilo je, da se bodo njene ekipa nastopale na podobnih turnirjih tudi v prihodnosti, saj bodo le na ta način obdržale stik s konkurenco.

A. Zidar

Občinska liga 97/98

Športna zveza Il. Bistrica razpisuje športno-rekreativno tekmovanje za pokal občinske lige v malem nogometu 97/98.

Prijave novoustanovljenih in ekip iz lanske sezone sprejemamo na naslov Športna zveza Ilirska Bistrica, Bazoviška 26, tel./fax 81-177 do **10. septembra**, ko se bo ob **17. uri** v Okrepčevalnici Baša, Bazoviška 28, začel tudi sestanek predstavnikov ekip.

BALINANJE

Občinski derbi v superligi

V soboto, 23. avgusta 1997, sta se na balinišču v Športnem parku Nada Žagar v prvem krogu drugega dela državnega prvenstva v najmočnejši slovenski balinarski ligi pomerili ekipi domačega BK Planinc Topolc in BK TIB Terminal iz Kuteževega. Gostujoča ekipa iz Podgore je veljala za favorita, saj je trenutno na visokem drugem mestu razpredelnice.

Tekma se je končala z rezultatom **11 : 13** za goste, čeprav so imeli domači igralci celo možnost za presenečenje. V zadnji disciplini, igrah na krog, so bolj izkušeni igralci BK TIB Terminal le iztržili dovolj točk za zmago v dvoboju.

Izidi po disciplinah (BK Planinc-Topolc pr BK TIB Terminal): *klasične igre* (2 enojki, dvoj in trojka) 2 : 6, *hitrostno izbijanje* (enojka, štafe 2 : 2, natančno izbijanje (2 enojki) 2 : 2 in igre krog (4 enojke) 5 : 3.

JAMARSTVO

Brezno Bogumila Brinška

Klanska polica, brezno Bogumila Brinška: uspeh ali poraz, to se vedno sprašujem, ko mi jo narava zagode in ostanem na pol načrtovane poti, zato jo vsakič, ko se podajam v nedra matere zemlje, bolj spoštujem.

Tako je bilo tudi letos. Kar nekaj let so potekale priprave, saj so bili prvi spusti opravljeni nekje v letu 1990. Takrat smo prišli na -75 m globine in se veselili uspeha, saj smo našli nadaljevanje poti, vendar so bili ostali obiski zaradi zelo krušljivega prehoda le "delovne akcije". V približno desetih obiskih smo odstranili okoli 5 kubičnih metrov kamenja. Naj naštejem nekaj imen garačev: Lado, Veljko, Igor, Bob, Mirko, Emil, Tomaž, pozabiti pa ne smem tudi naših zvestih stražarjev v kuharski vlogi pred jamo (Slovenc, Pipec, Edo, Pepo). Če sem koga izpustil, se mu osebno opravičujem. Pojdimo lepo naprej in povejmo, da smo v avgustu 1996 prebili magično mejo -75 m, naveza Cubr, Fifo in Šajn pa se je spustila na -160 m (zunaj so nas čakali Slovenc, Marjan, Bob in Keš). Ker smo imeli s seboj premalo opreme za nadaljevanje spusta in prazne akumulatorje vrtalnika, smo se odločili za vrnitev. Kljub temu smo bili veseli uspeha, kajti naprej, do koder so segle naše svetilke, ni bilo videti konca. Vso opremo smo pustili v jami in se dogovorili, da se kmalu vrnemo.

16. avgusta 1997: brezno Bogumila Brin nam je končno odprlo vrata v svoje temačne g bine in nas spustilo na zaenkrat najglobljo stopno točko -348 m. Napori vseh, ki smo sod lovali pri osvojitvi najgloblje jame v naši obč pa tudi v širši okolici, so bili poplačani. Ak se je pričela ob 9. uri v Ilirski Bistrici, kjer s zbrala dopustniško okrnjena ekipa petih član Jamarskega društva Netopir. Po pripravi opre smo ob 12. uri začeli s spustom. Borut in Voj sta ostala na vhodu brezna, Igor, Marko in ja smo se odpravili sreči naproti. Marko se je htevne preizkušnje udeležil prvič in zelo uspe prestal pravi jamarski krst na globini -75 m Igorjem sva počasi nadaljevala pot. S seboj imela dovolj vrvi, da se nama ne bi zgodilo k nekaterih prejšnjih akcijah, ko zaradi pom akanja tega dela jamarske opreme nismo m nadaljevati spusta. V zgornjem delu brezna hitro napredovala, saj je bila jama tu opremlj že v prejšnjih spustih. Od -180 m navzdol n je šlo počasneje; morala sva pregledovati vrvi radi možnih poškodb, ki jih povzroči voda in kar le-ta prinese s seboj. Na globino -266 m prišla srečno. Od tu naprej sva na novo postav la vrvi in pritrdišča ter se počasi spuščala v globlje in to kljub temu, da naju je na tem

Bistriški jamarji v globini -75 m na enem izmed spustov v brezno Bogumila Brinška.

Ponovno smo se zbrali 24. avgusta 1996; oboroženi z dodatno opremo smo korakali proti jami, polni upanja na nove uspehe. Takrat smo na planem pustili Vojteha, Marjan, Lado, Igor in jaz pa smo se ob 9[30] odpravili v globino. Zaradi varnosti je na -75 m ostal Marjan, ki je skrbel za radijsko zvezo, mi pa smo se odpravili dalje. Z vsakim metrom nadaljevanja se nam je odpiral nov podzemni svet, ogromna prostanstva skal, kapljala je voda, slišal se je tudi potoček in vsakokrat, ko smo mislili, da je pred nami dno, smo videli, da tej veličastni vertikali ni ne konca ne kraja. Namerili smo jo dvakrat po -110 m. Najbolj smo se veselili, ko je Igor dosegel -266 m, saj se je približal rekordni globini jame na Ilirskobistriškem (Cifre, -285 m). Na našo žalost smo imeli vrvi samo do tu. Ob vrnitvi (to je najtežje opravilo) smo žareli od veselja, pa tudi vzpenjanje nam je šlo bolje z mislijo, da se brezno nadaljuje. Obljubili smo, da se bomo čimprej vrnili. Precej izmučeni, a zadovoljni, smo ob 16[30] izstopili iz jame.

14. septembra 1996 smo se zopet odpravili v brezno, opremljeni z novimi vrvmi in veliko dobre volje. V jamo smo se spustili ob 8[30], na žalost pa smo prišli samo do -165 m. Naprej se ni dalo zaradi tridnevnih padavin. V preteklih dneh se je nabralo toliko vode, da so v jami nastali pravi slapovi. Malo potrti, vendar ne razočarani, smo se vrnili na površje, saj nas je premagala le "naša narava". Ni nam preostalo drugega kot čakanje na boljše razmere, kar je trajalo skoraj celo leto.

jame ovirala voda, ki teče po stenah in s str Še zdaj ne morem opisati veselja, ko sem za Igorja, ki je dejal: "Sem na dnu!" Pohitel se njim, tako da sva si delila veselje, ki ga la nekdo občuti samo v primeru, ko stopi v kol našega planeta, kamor ni stopil še nihče p njim.

Potem ko sva izmerila globino - altimet pokazal kar -348 m - in temperaturo (6,8 °C) začela iskati možno pot naprej. Našla sva le lo ozek prehod, ki bi se ga za nadaljnje razišk morda dalo razširiti s pirotehničnimi sred Mokra, pa tudi premražena, sve se podala izhodu. Za seboj sva pospravljala opremo kar precej otovorjena vzpenjala proti globin m, kjer naju je čakal Marko, ves nestrpen strahu, da se nama ni kaj pripetilo. Po prise snidenju smo vsi trije izmenjali občutke in s močjo radijske postaje sporočili veselo no čakajočim pred jamo. Proti vrhu smo skoraj saj v "hladilniku" ni nikomur prijetno. Po se urah smo vsi trije srečno priplezali iz brezna selje vseh skupaj je še posebej občutil Mark ni bil preveč jezen, saj je tudi on dosegel globinski rekord in si pridobil veliko izkuše njegova zadnjica je bila zaradi posledic ja skega krsta nekoliko rdeča.

V breznu Bogumila Brinška nas čaka še ve dela. Vanj se bomo vračali, saj nameravam marsikaj raziskati in preveriti.

Tekst in fotografija: Radivoj